

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy evre ..... 24 korona.
Egy hora ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy evre ..... 28 korona.
Egy hora ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

5-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, július 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Keleti fantázia.**
- Besseney Ferenc.**
- A magyar kormány osztrák órei.**
- Mezőhegyes új parancsnoka.**
- A Szelle-ügy fordulatai.**
- Szökés a börtönből.**
- Az angol bírák.**
- A minoriták nagygyűlése.**
- Leleplezett gondolatolvasónő.**
- Gallovits bíró — koldus.**
- Az aradi új katolikus templom.**
- A Darányi-szobor felírása.**
- Pénzért mindent!**
- Repülő Laci-konyhák.**
- Tárca: Az élet-elixir.** Irta: Richard O'Monroy.
- Csarnok: A szegény úr.** Irta: Abonyi Árpád.

Keleti fantázia.

Arad, július 24.

Megirtuk a minap, hogy Zürichben egy röpirat jelent meg, mely a szerb udvarban történt állítólagos botrányokat és bűnöket tárgyalja. Tonusa és tartalma egyaránt tendenciózus. A szerb király ellen oly mély gyűlölet vezet az író tollát, hogy szavahihetősége meglehetősen problematikus. Nem kisebb váddal illeti a szerb királyt, mint azzal, hogy ő tervezte Milán király ellen annak idejében a sabáci merényletet s ilyenformán ő akarta meggyilkoltatni apját. A szenzációs röpirat Draga királyné sokféle alakban híresztelt intrikáit is leleplezi és részletesen kifejti, hogy ejtette hatalmába a fiatal királyt, aki nem más, mint esz-keze a nagyravágyó királynénak.

A keleti fantázia torzszülöttjét kell látnunk ebben a füzetben. Eppen olyan sulyos, mint képtelen vádak emel Szerbia királya és királynéja ellen, ezeket a vádak megvetéssel utasítja vissza minden egészséges érzésű ember. A belgrádi sajtóiroda tőle telhetőleg kifejezte rosszálását az európai sajtónak ez ügyben való magatartása fölött. Bizonyára akadtak is ujságok, amelyek messze tulmentek a megengedhető határokon. Amde a közvéleménynek higgadtan és tárgyilagosan ítélő orgánumai most tökéletes elégtételt kapnak, mert egyre világosabb lesz, hogy az Obrenovics-dinasztia ellen fondorkodó tényezők Sándor király házasságát és eljárását apjával szemben akarják hathatós fegyverül felhasználni. Ez az egyetlen megjegyzésre érdemes tanulság a fönnebb említett zürichi füzetből.

A keleti fantázia kerítette hatalmába Mihailovics Sándor orosz nagyherceg bolgárországi látogatását is. A balkánfélszigeti hirhedett hirforrások ebből az alkalmából a legképtelenebb kombinációkkal árasztották el Európát, a bolgár királyi korona ezek között még a legártatlanabb szerepet játszotta, mert ha elhiszszük vala mindazt, amit olvashattunk, akkor szentül meggyőződve kellett lennünk, hogy a nagyherceg amint bolgár földre teszi a lábát, Bolgárország abban a pillanatban egészen közönséges orosz kormányzáság színvonalára süllyed alá. Minden egyébtől eltekintve, már az az élénk ellenszenv, a melylyel a számító és keletiesen gyanakvó bolgár közvélemény az orosz bank előle-

gét fogadta, meggyőzhet mindenkit arról, hogy Bolgárországot is könnyebb volna eladni, mintsem szállítani, ha ugyan az eladásra kész is volna valamelyes szám-bavehető tényező.

A magyar-osztrák-orosz balkánfélszigeti megegyezés, amíg érvényben van, addig a kifogástalan korrektségéről ismeretes II. Miklós cárról sem szabad senkinek föltennie, hogy ilyen módon akarna visszaélni monarchiánk jóhiszeműségével. Az is köztudomásu, hogy az efféle kényes tranzakciók végrehajtását nem szokás ágyudörgés és trombitaharsogás között fiatal nagyhercegekre bizni; a finom ravaszágáról híres orosz diplomáciának sokkal célszerűbb eszközök állanak rendelkezésére.

A nagyherceg, akinek eükszinogradi látogatása annyi port vert fel, ma Konstantinápolyban a szultán vendége, miután közben a román királylyal is találkozott. Mi keresni valója volna a Yildiz-kioszkban, ha azzal a hivatással indult volna utra, hogy elszakadásra csábítsa Abdul Hamid egyik vazallusát, mert azt csak senki sem hiszi, hogy a királyi korona összeegyeztethető a szultán szuverenitásával? Nagyon helyes és szükséges, hogy éber figyelemmel kísérjük a balkán-félszigeti eseményeket. Amde helytelenül és szükségtelenül izgatjuk magunkat, ha készpénznek vesszük a keleti faniázia minden szertelenségét. Főképpen pedig ne tévesszük szem elől, hogy a magyar-osztrák-orosz megegyezés micsoda határokat von Oroszország terjeszkedése elé. Go-

TÁRCA.

Az élet-elixir.

Irta: Richard O'Monroy.
(Humoreszk.)

Mikor Molangins márki a „Figaró“ egy cikkét — amely azt a nem közönséges kérdést tárgyalta: hogyan maradhatna az ember mindig fiatal — elolvasta, — mintha csak vilamos ütés érte volna a derék urat. — Hát csakugyan nem hazugság! Egy tudós, még pedig igazi tudós — a híres Mr. Brown-Séquard, — ki hetvenkétéves kora dacára a biológiai társaság elnöke — adta tudtára az egész világnak az ő fölülmulthatatlan találmányát.

Ő ugyanis azt tapasztalta, — hogy vérátömlesztéssel bármely elgyengült szervezetnek vissza lehet adni az elvesztett erejét. Vagyis, ha idősebb ember ereibe életerős fiatalember vért ömlesztjük át, az csakhamar megifjodik tőle.

A tiszteletreméltó tudós először is önmagán kísérlette meg nagyfontosságú találmányának hatását s már kétszeri befecskendezés után közölhette kollegáival, hogy izomereje tetemesen gyarapodott, s hogy minden érzése azonnal fiatalossá vált.

Tulajdonképpen Molanginsnak nem nagy

szüksége volt arra, — hogy erejét növelje. Neki teljesen mindegy volt, hogy föl bír-e emelni száz kilogrammot, vagy sem; ő azt akarta, hogy érzelmei fiatalodjanak meg. Ez persze megint egészen más dolog. Ötvennyolc-éves volt és életének ahhoz a fordulópontjához ért, — amikor már nem is kívánt hadat üzeni, mert nem bizott a győzelmében. Már maga ez a félnék tartózkodás is elég volt arra, — hogy hevét lehűtse és lelkesedését lelhassza.

Pedig alig pár napja olyan gyöngéd levelet kapott Lucytól, — hogy ez egészen kétségbeejtette. Már három hónapja, hogy a legártatlanabb módon udvarol neki, mint ahogy ezt régóta megszokta: teljes tisztelettel s azzal a rendíthetetlen meggyőződéssel, hogy a szép szöke asszony ugysem fogja őt meghallgatni soha.

De a minap már annyira megindult a szép hölgy az ő nagy szerelmétől, — talán pénzre volt szüksége — hogy azt írta neki: látogassa meg minél előbb. Ez lesújtó volt, és Molangins végre is belátta, hogy nem mehet el többé barátjánéhoz. Félt a győzelemtől.

De most Brown-Séquard új találmánya, amely éppen jókor jött, — mindent rendbe hoz majd. Rendkívül föl volt izgatva, mikor még aznap becsengetett a hirneves tudósna, az orvosi egyetem egyik leghiresebb tanárának lakására, és midőn belépett, egy szép öreg

emberrel találta magát szemközt, akinek sűrű-fehér szemöldöke alatt megvillant fekete szeméi élénk tűzben ragyogtak.

— Uram — szolt Molangins — olvastam hirdetését és úgy éreztem magamat, mint mikor egy halálraitéltnek megkegyelmeznék. Megpillantottam az ígért földjét... Nem álom hát többé, hogy újra ifju vér fog keringeni ereimben, éppugy, mint huszéves koromban... Tehát, ön, uram, olyan nagy csodatevő? — Hány éves ön?

— Ötvennyolc, de őszintén megvallva, nagyon gyorsan éltem egész életemben s most ugyancsak gyöngye lábom állok.

— Az nem baj! Mi az az ötvennyolc esztendő? Eppen az ön korában legkönnyebb ezt a műtetet végrehajtani. Mindenért jót állok. Gyerünk a laboratóriumba.

Molangins a nagy gyönyörűségtől kábultan ment a tudós után, — akire ő mint valami dicsfénytől övezett szentre tekintett föl; úgy tünt föl neki, mintha szent körfény övezte volna a tudósna bársonysapkáját s szívesen megcsókolta volna piszkos kabátja szegélyét is.

— Nézzen ide! — szolt a tudós. — Ebben az üvegben egy malacnak a sejtiszövetei vannak, abban a másikban pedig egy kis kutya testrészei, mind a kettő körülbelül egyforma mennyiségben. Most egy mozsárban szétdörzsölöm ezeket a fiatal szerveket — mert az én

Lucovszky gróf leszede ugyan erről a megegyezésről mindazokat a cifraságokat, amelyeket a nyugati fantázia aggatott reája, hanem azt egy szóval sem mondotta, hogy Oroszország nem akarja respektálni a magára vállalt kötelezettségeket. (*)

Bessenyei Ferenc.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 24.

Nem keressük itt az okokat, a melyek *Bessenyei* Ferencet, a legvidámabb, leghumorosabb honatyát képviselői megbízásáról való lemondására készítették, foglalkozzanak azokkal mások. Mi itt csak őszinte sajnálkozásunknak, adunk kifejezést, hogy a t. Ház folyosóján többé nem találkozhatunk ezzel a kedves, vidám bohémával, a kit pedig pártkülönbség nélkül kedveltek, sőt szerettek a képviselők épügy, mint az újságírók.

És volt okuk erre, *Bessenyei* jókedvét nem szegte soha semmiféle parlamenti evolúció, még a legfavorisabb obstrukció sem, holott mindig hűséges tagja volt a szabadelvűpártnak. Rosszsalását a Házban történtek felett is mindig szelid humorral és anekdotázással fejezte ki. Ilyenkor elméssége, humora egyes ellenzékiek ellen is megnyilvánult, de sohasem sértett, úgy hogy a kiket gunyja ért, azok sem haragudhattak meg rá.

Csak olyan epés, ideges ember érthette félre, mint *Rakovszky* István, aki „bosszu” politikájában soha semmi érzékkel sem birt a humor iránt.

*Bessenyei*nek eddig valóban nem volt elensége. Mindenki kereste a barátságát, vagy a társaságát, és sok rosszkedvű kollegáját vidította fel gyakran, mindig ötletes, vidám humorával.

Érdekes, hogy *Bessenyei*t a fórum mégis miúdig csak mint komoly embert ismert. Valahányszor felszólalt, pedig minden költségvetési tárgyaláson és majdnem minden gazdasági kérdéshez hozzászólt, mindig komolyan, tiszteltudóan beszélt. Tíz évi képviselősége alatt mindössze is kétszer tréfálkozott parlamenti beszédeiben, egyszer *Polónyit* szurkálta meg, egyszer pedig a néppártot csipkedte meg *Aquinoi* Szent Tamástól vett idézetekkel. A Ház nagy mulatsága és vidámsága mellett.

És valahányszor beszélt, mindig bizonyos

megilletődéssel és a mi szinte meglepő volt e „társasági” embernél, elfogultsággal kezdett szpiccséhez.

Mert a forumot és a tekintélyeket tisztelte. Ő maga mondotta el e sorok írójának egyszer, hogy az atyjával, a ki szintén jó humoru ember, soha másként, mint a legnagyobb tisztelet hangján nem beszélt, tehát olyan témáról sem, a mely bizonyos konfidenciát jelenthetett volna. Ilyen volt az apja is, ki nemrég elhalt nagyatyja iránt is hasonló reverenciával volt.

Népszerűségét semmi sem bizonyítja, inkább, mint hogy ellenzéki pártvacsorákon is szívesen látták és meghívták.

Vajjon mindörökké eltávozott most abból a körből, a hol annyian és oly őszintén kedvelték?

TÁVIRATOK.

Az angol király utja.

London, július 24. A *Reuter*-ügynökség értesülése szerint eddig semmiféle előkészületeket nem tettek a király vagy királyné külföldi látogatására. Határidőt sem tűztek még ki efféle látogatásra.

Kísérletek a békére.

London, július 24. *Kitchener* táviratozza Pretóriából, hogy 21-én reggel Beaufort-westtől északra nyolc mérföldnyire *Shooper* kommandója megállított, kifosztott és felgyújtott egy vonatot, a mely felszerelési tárgyakat és készleteket hozott Fokvárosból. Angol részről három ember elesett és 18 megsebesült. *French* tábornok jelenti, hogy 21-én reggel Cradocknál a hegyek között *Kruitzienger* megtámadta *Crabbe* ezredes 300 főnyi csapatát. Az angolok lovai elfutottak és *Crabbe* egész napig tartó harc után kénytelen volt visszavonulni Hortimer felé. Az angolok vesztesége nem nagy.

London, július 24. A *Times*-nak jelentik Krügersdorpból 22-iki kelettel: *Allenby* ezredes azt jelenti, hogy a napokban 1000-nél több bur érintette Kroenbraast. Meghódolt burok is megerősítik, hogy az összes bur vezérek még egyszer készülnek dél felé előnyomulni.

London, július 24. A *Daily News* szerint hire jár, hogy Londonban tárgyalások folynak a dél-afrikai háború érdekében.

A magyar alkotmány osztrák őrei.

(*Bánffy és az abszolútizmus.*)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 24.

Bécsből nem igen várhat az ország semmi jót. Az a hirhadt „bécsi kéz” beh sokszor ütött már a magyaron, amire ez gyakran „mérgeesen” tekintett át a Lajtán tuli szomszédra és csak a házi béke kedvéért nem vágott eddig vissza úgy, a hogy azt a vásott szomszéd megérdemelte.

Most újból felénk emelte az önmarcangolástól sebes öklét, de mint már többször jobban fájt az ütőnek, mint annak kit ütni akart.

Mintha megirigyelte volna a bécsi kéz, hogy nálunk a Lajtán innen minden csendes, hogy a politika küzdterén csak becsületes fegyverek csattognak és mérköznek egymással, ravasz fondorlattal keresett okot-módot arra, hogy felforgassa a rendet és egymás ellen uszítsa a politikai pártokat és megzavarja a kormány-pártban a békés harmoniát.

A *Neue Freie Presse*, ez a különben magyar-barát politikát üző világlap dobta közénk a bombát és a legnagyobb komolysággal visszanyul a múltba, mert a jelen regime-be belé nem kapaszkodhatott, és azzal vádolja *Bánffy* Dezső bárót, hogy nem volt annak egyéb politikai célzata, mint az ezeréves magyar alkotmányt kitörölni közjogunk éretáblájáról és helyébe beigtatni az abszolút kormányformát arra a mintára, amint az orosz cár uralja hatalmas országát.

Ezt a mesébe illő lehetetlenséget átvették a magyar ellenzéki lapok is és a legnagyobb komolysággal foglalkoznak most *Bánffy*val, mint a hazáját elárulni akaró hirhadt politikussal.

Nem csodáljuk azt, hogy pl. a *Magyarország* állítólag jól értesült helyről azt jelenti, hogy *Bánffy* Dezső lemondása előtti december havában azt tanácsolta volna a királynak, hogy az abszolút kormányzást hozza be minálunk.

Uhez a jelentéshez azután egy kis intim mesét eszel ki. Azt meséli ugyanis, hogy a király a nagyszerű terv előterjesztése után összehívta az osztrák kato-

egész rendszeremnek alapja: az ifjuság — és ilyformán vöröses péphez jutok, amelyet négy fok meleg lepárolt vízbe föloldok. Mikor ez megvan, megszűröm az egész folyadékot és megtisztítom.

Evvel a kis fecskendővel azután majd egy köbcentiméternyi folyadékot fecskendezek önnek a bőre alá.

— Egy köbcentimétert? Hiszen ön tréfál! Nézzon csak rám; önnek halvány sejtelve sincs arról, — hogy mennyire meg vagyok én rokkanva. Minden hiuság nélkül elmondhatom, hogy én vagyok ma Páris legkieltebb embere!

— Akkor hát — majd megduplázzuk az adagot!

— Uram, — szolt *Molangins* — hallgassa meg az én őszinte véleményemet! En azt hiszem, legjobb lenne egyszerre mindjárt hat adagot befecskendezni, mert csak akkor lesz az ön műtétének rajtam fogantja.

Pilátusi taglejtéssel, mely kézmosást akart kifejezni és olyan ember arckifejezésével, aki minden felelősséget el akar magáról háritani, töltötte meg *Brown* Séquard a rózsaszínű folyadékkal a fecskendőt, — majd *Molangins* kabátja ujját jól fölgűrve — hat adag életifjítószérumot fecskendezett a bőre alá.

— Már hónap reggel érezni fogja ön ereiben azt a belső tizet, mely ujra ifjává teszi; — ez a melegség és villamosság együttes mű-

ködése. A szer hatása szemlátomást fog érvényesülni.

Molangins hálásan köszönte meg a nagy fiziológusnak ezt a dicső műtételt. *Brown*-Séquard az imént belső tüzről, villamosságról beszélt; — ilyen körülmények között tehát bátran felelhetett a *Lucy* levelére, ki még aznap meg is kapta a márki választát, melyben megígéri, hogy *Lucy*hoz ma egy csésze teára elátogat.

Másnap reggel, úgy kilenc óra tájban, *Molangins* márki megifjodva, friss erőben kelt föl ágyából. Ruganyos léptekkel ment az ablakhoz s egészen kitérte, hogy a balzsamos reggeli levegőt élvezze, azután pedig — csupa időtöltésből — karosszékét emelgette a feje fölé tizszer is egymásután.

Tíz órakor íróasztalához ült s egy lélegzetre megirta hosszú tudósítását a pénzügyi társasághoz, amelynek helytartó tanácsa volt; már egy hét óta törte rajta a fejét, de sehogy sem tudta megtalálni az odaillo szavakat. Most azonban mint a tüzláng, oly gyorsan tudott gondolkozni; szinte játszott a szavakkal s büvészhöz illő módon dobálódzott a legnagyobb számokkal is. — Bármely harmincéves, eszes ifju sem lett volna vele képes versenyezni.

Tizenkét órakor már farkas étvágyal reggelizett s bár szenvedélyes dohányzó volt, alig tíz szippantás után el kellett dobni szivarját, mert rosszul lett tőle.

Három óra tájban a *Champs*-Élysées-re ment sétálni, hol egy *Paprika* Jancsi-színházat bámult jó ideig; nagyon szeretett volna — igaz — bemenni, de bizonyos férfiúi méltóság mégis csak visszatartotta. Hazatérőben egy mandula tortát vett magának, amelyet a legnagyobb étvágyal, mohón kebelezett be.

Hét órakor megint asztalhoz ült, de a hus nem izlett neki, hanem ellenálthatatlan étvágyat érzett holmi édességekre, s hamarosan meg is evett három k émes csokoládét és négy darab mézeskalácsot.

Ebéd után elkezdett egy lábön ugrándozni a szobában, majd öltözni kezdett, hogy *Lucy*t meglátogassa. Odaült a tükör elé, bubot csinált a feje közepére, matrözgalléros kabátot vett föl, fejére könnyű szalmakalapot tett, majd egy kis bluzt vett föl, amely köré övet kötött, és mikor ezzel így szépen elkészült, lóhátvást ráült a lépcső karfájára és úgy csuszott le rajta a házmaster szörnyü ijedelmére, aki bizonyára azt hitte, hogy *Molangins* ur tisztára megbolondult. Mikor a házból kiért, a világért sem tudta volna kiállani, hogy a legelső cukrosboltban óriási, hosszú árpacukrot ne vegyen, amit aztán az egész uton nagy kedvteléssel szopogatt. Mikor pedig egy játékkereskedés előtt haladt el, egy dobót-verő tengeri nyulat és egy hátulfütyölő lovat vett, amelyeket aztán egy madzagon megható komolysággal huzott maga után.

nai és politikai kitünőségeket és hoszasan tárgyalta volna velök e kérdés felett.

Es mi történt ezen a tanácskozáson? A *Magyarország* — mint tudósítónk táviratozza — ma esti számában bámulatos fantáziával elmondja azt is. Az történt, hogy — halljad Europa! — az osztrák kiváló politikusok egyhangulag ellene voltak a merész tervnek, mert féltették a monarchiát újabb és végzetes zavaroktól, és biztosra vették, hogy Magyarországon oly válság tört volna ki, mely az osztrák alkotmányt is elsöpörte volna.

Az történt, hogy *Welsersheim* osztrák honvédelminiszter és *Goluchowsky* külügyminiszter vették védelmébe a magyar alkotmányt.

Az történt végül, hogy Ő felsége ennek következtében magához hívatta Bánffy-t, hogy kidobhassa. Kidobhassa bizalmából és a magyar miniszterelnöki székéből. Befogadja pedig *Szell* Kálmánt, ki hajlandónak mutatkozott az alkotmányos politika alapján tovább vezetni az ország ügyeit.

Íme, idáig jutottunk, hogy az osztrák politikusok mentették meg a hazát, hogy Szent István volt az első, ki megadta nekünk az alkotmányt az alkotmány második megteremtője pedig *Welsersheim* és *Goluchowsky*!

Valóban gonosztréfa az, amit a *Neue Freie Presse* elkövet velünk, de a *Magyarország*-nak ebből való következtetése és a mesének tovább szövése valóban a nevetségességig együgyű.

Ellenzéki oldalról a parlament azonnali összehívását követelik. Nem lesz belőle semmi. De összeül nemsokára az országgyűlés és mi is kívánatosnak tartanók, hogy tétessék szóvá ez az ostoba dolog — legalább — hisszük és reméljük — hivatalosan nyer megpecsételést, hogy ki mozgatta meg ismét a szerencsétlen „bécsi kezét” és hogy kiknek állott érdekében a zavart felidézni, és hogy kik esküsznek arra a bolond hitvallásra, hogy az osztrák miniszterek jobban vigyáznak a magyar alkotmányra, mint mi mindannyian a magyar felelős miniszteriumtól kezdve le egész *Pichler* Győzőig.

Igy ért a Lucy lakására, ahol a szobaleány, aki neki ajtót nyitott, ijedten rebtent vissza a különös vendég láttára.

— Jöeszét tiszasszony! — szolt Molangins — téjem vezessen be a dazdaasszonyához! Ő oly tegyesz volt ész netem cótót idéjt, ha jól viszelem madamat; de téjem szieessen! — és ezeket mondva, valósággal gyermekies gyönyörűséggel dugta az ujját a szájába.

— Edes kis publi! — szolt a szobaleány kacagva — az én urnóm nem szokott kis gyermekeket fogadni! Majd akkor jöjjén el hozzá, ha megnőtt a kis publi! Pá, pá, pá! — és becsapta az ajtót az orra előtt.

— No, ez médisz cat szot! — szolt Molangins, haragosan dobtantva lábával — ezt medmondom a mamánat!

Mikor újra az utcára ért, amugy istenigazában elkezdett sirni. Nem talált haza.

— Hol lakik, kis barátom? — kérdezte egy rendőr és megfogta a kezét.

— Baba! . . . Dada! . . . Csecse! . . . Cica! . . . hebegte Molangins.

— Már megint egy eltévedt gyermek! — sóhajtott a rendőr. — De hogy is hagyhatják így magukra az ilyen gyámoltalan porontyokat! Szolt és bevitte a — lelenházba.

Mezőhegyes új parancsnoka.

— Rónay Lajos századosról —

Arad, július 24.

Amilyen feltűnést keltett, mikor *D'Orsay* Olivér ezredes, Mezőhegyes parancsnoka, az országos lötenyésztési ankéten elmondott beszéde miatt állásából távozni volt kénytelen. olyan csöndben vonult be az alföldi mintaintézetbe az új parancsnok: *Rónay* Lajos százados. A ménes vezetője pár hete már el is foglalta hivatalát s mindenki, aki ösmeri *Rónay* századost s működését, csak szerencsésnek mondhatja a választást. *Rónay* százados a méneskar egyik legképzettebb tisztje, kiváló hippológus teoriában és praksisban egyaránt s amellet magyar érzelmű, magyar gondolkodású parancsnok, aki kétségtelenül a *D'Orsay* ezredes intencióihoz képest fogja az intézményt vezetni.

Pár szóval visszatérhetünk itt a *D'Orsay* esetre. Elmult télen, mint tudjuk, országos lötenyésztési ankét volt, amelyen a meghívottak, *Darányi* miniszter felszólítására, hivatalos állásukra való tekintet nélkül mondták el véleményüket a lötenyésztésről. *D'Orsay* ezredes rámutatott arra az anomáliára, mely abban rejlik, hogy a méneskari tisztok a közöshadsereg kötelékében állanak s mégis a magyar földművelésügyi miniszteriumtól húzzák fizetésüket, rámutatott a helyzetnek háboruban való abszurd voltára s nem habozott kijelenteni, hogy a ménes-intézményt vagy civil kezelésűvé kell változtatni, vagy a honvédség keretébe kell illeszteni.

D'Orsay ezredesnek ezt a beszédét felsőbb helyen nem tartották összeegyeztethetőnek egy közös tiszt állásával s gondolkozásával és Mezőhegyes genialis vezetőjének távoznia kellett. Nagy ür maradt a parancsnok után. *D'Orsay* Olivér Mezőhegyest a tökéletesség magas fokára emelte; szakavatottsága, erélyessége és buzgó-sága közmondásszerű mindazok körében, akik lötenyésztéssel foglalkoznak. Egyik legszebb munkája volt a mezőhegyesi tájfajta létesítése; másik nagy hasznát az országnak a méncsikók vásárlásával éz kiszemelésével szerzett. El lehet mondani, hogy *Csekonies* óta Mezőhegyesnek nem volt ily tapasztalt vezetője.

*D'Orsay*t pótolni igen nehéz, volt, annyival inkább, mert a négy nagy állami ménes között Mezőhegyesnek legnagyobb az állat-létszáma s itt oszlik szét a tenyésztés legtöbb ágra, mint tudjuk: nagy és kis Nonius-ménésre, Gidrán-ménésre és angol félvér ménesre. Ehhez járul, hogy a tájfajta vezetése szintén a parancsnokra van bízva s a vásárolt ménescsikókat is itt összpontosítják. Mezőhegyes ezenkívül, mint népies tenyésztési gócpont nemcsak a kincstári javakkal, hanem az ország alsóbb néposztályainak érdekeivel van közvetlen kapcsolatban. Egy mult századbeli mezőhegyesi vizsgálati akta azt mondja, hogy Mezőhegyesnek rendkívül képzett, ügyes, gyorskezü és igen erélyes parancsnokra van szüksége s tényleg, ma is még ezt a kvalifikációt kell kívánni attól, aki a sok körülményt, gyors szemét és kezet igénylő nagy felelősségű állást teljesen akarta betölteni.

Ennek az embernek ismerjük fogarasi tevékenységéből *Rónay* századost. Az új parancsnok *D'Orsay* keze alatt tanult s mellette szerzett tapasztalatait érvényesítette Szombatfaluán. Akik a tíz év előtti s a mai Fogarast látták, csodálkozva vették észre azt a nagy haladást, melylyel az erős hanyatlásban levő ménes egyszerre fellendült s a többi mintatelep mellé sorakozott. Fogarason ma a fiatal és a régi évjáratok közt egy szerencsétlen regime teljes különbsége látszik: a nemrég még fel-

osztatásra predesztinált telep a lipizai tenyésztés egyik erősségévé lett.

Hinnünk kell, hogy *Rónay* Mezőhegyesen is be fog válni. Nagy feladatok várnak rá, nagy képesség kvalifikálja; magyar érzése pedig biztosít, hogy az alföldi tenyészintézet továbbra is első sorban Magyarország érdekeinek öregbitésére fog szolgálni.

Szökés a börtönből.

(A nagyváradai fogház szenzációja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 24.

Páratlan furfanggal és hihetetlen vakmerőséggel szökött meg az elmult éjszaka egy rabsuhanc a nagyváradai kir. ügyészség fogházából. A vakmerő suhanc az épület harmadik emeletén levő cellájából ereszkedett le a szomszédos ház tetejére s onnan az utcára anélkül, hogy valaki feltartóztatta volna.

Még a mult tél elején betörőszövetkezetet ejtett hurokra az ottani rendőrség. Ot tagból állott a diszes társaság, vezérik *Szabó* István, egy nyulánk fekete arcú, alig tizenhét éves fiatal suhanc volt. Több mint ötven betöréses lopást követett már el a tolvaj szövetkezett. Mikor kézrekerültek, *Szabó*t *Hosszu* János, *Mester* Lajos és *Tóth* László társaságban fogta el a rendőrség. *Tóth* a banda legvakmerőbb embere, fegyvert fogott a rendőrökre, s egyet meg is sebesített.

Tóth felett cselekedetéért a multkoriban ült törvényt az esküdtbiróság s elítélte két és fél évi fogházbüntetésre. *Tóth*nak az ügye hátráltatta cinkostársainak az ügyét, a kik ellen csak mostanában fejezheték be a vizsgálatot. *Szabó*, mint vizsgálat alatt álló fogoly, a fogház épület Nagy Sándor-utcára néző részének harmadik emeletén volt elkülönítve társaitól. Ebből a cellából szökött meg az éjjel.

A szökésre csak ma reggel jöttek rá egy lepedőről, a mely az egyik második emeleti cella vasrácsáról lógott alá a rabmühelyek udvarára. Egy rab figyelmeztette rá *Baranyi* fogházfelügyelőt, aki azonnal tisztában volt a történetekkel. A harmadik emelet 12-es cellájának az ablakából ugyanis egy kifeszített vasdarab mutatott, hogy a lepedő csak ezen az uton kerülhetett oda.

A *Szabó* cellájában egy halom kötörmelék jelezte a vakmerő rab szökését, a melyet, mint a vizsgálat megállapította, 12 és 2 óra között követhetett el. Ez alatt az idő alatt bakancsával lefeszítette ágyának a keresztrudját s azzal kibontotta a falat, elgörbítette a rács egyik vasát s az így támadt két tenyérnyi nyíláson kibujt a szabadba s a megerősített lepedőn leereszkedett a második emelet ablakáig. Itt valószínűleg elkapta a rácsot, a lepedőt újra megerősítette s lehúzódott az első emeletig. Az első emeleten arasznyi széles párkány van, a mely a rabmühely épületéig húzódott. *Szabó*nak ezen a keskenységen kellett végig menni s csak így juthatott az épület tetejére, a melyen végig kuszva, a csatornán leszállott a Sándor-utcába.

Mind ezt senki sem láthatta, mert a fogháznak ebben az udvarában, a hol éjjel senki sem tartózkodik, *ör nem áll*. A ravasz suhanc különben is olyan óvatosan dolgozott, hogy még a lába alatt meglazult cserepeket is magával vitte, nehogy lezuhanásukkal zajt csináljon.

Beun a cellában is olyan óvatosan dolgozott, hogy az örök semmit sem vettek észre. — Tizenkét óra körül a figyelő lyukon az egyik ór benézett s nem látta bent *Szabó*t. Bekiáltott:

— Hé, hol vagy?

— Itt a sarokban, — hangzott a felelet.

— Hol az ágyról a takaró? — tudakozódott tovább az őr.

— A másik ágyra tettem, mert nagyon melegem van.

Az őr meglegedett a felelettel, pedig a takaró már akkor tele volt törmeléssel, a melyre Szabó darabonként rakhatta a vakszalot, különben egynek a koppanása is kihalatszott volna.

A szökés természetesen nagy riadalmat keltett a fogházban. A fogházigazgató rögtön megejtette a vizsgálatot, közben pedig értesítette a rendőrséget. — Megállapították, hogy Szabó fekete kabátban, mezitláb szökött meg.

Szabó valószínűleg Szalonta felé vette az útját, ahol mostoha apja lakik. Az aradi uton levő vámos fél 3 óra tájban látott egy siető alakot, aki Nagyszalonta felé igyekezett.

A Szelle-ügy fordulatai.

(A hitelezők várakozó álláspontján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

Tegnap számunkban említettük, hogy Szelle ügyében fordulat állott be, a mennyiben újabb leveleket találtak. Most úgy értesülünk, hogy a vizsgálat ebben az ügyben is megindult, de előreláthatólag a kuriára vagy annak bírására semmiféle kompromittáló adat nem fog kikerülni az újabb levelekből, melyek tisztán csak azt bizonyítják, hogy Szelle már évekkel azelőtt Kormossal állítólagos kölcsönviszonyban állott, összeköttetései voltak a kurián és hogy más ügyekben is szerencsét próbált, de már akkor is Kormos és azon emberek útján, kik a mostani esetről segítségére voltak.

Kormos provenienciájáról különféle hírek keltek lábra. Ugy tudjuk, hogy Kormos Adolf egy régi verseci sváb család tagja. Ezelőtt Koch-nak hívták és csak akkor magyarosította meg a nevét Kormosra, mikor kuriai bíró lett belőle.

A csődügyben különben alig történt valami. Nehány újabb bejelentés érkezett. Az új bejelentések végösszege most már csaknem megközelíti az eredeti bejelentések összegét. Összesen 28,510 korona 73 fillért tesz ki a pótbejelentések összege.

Szelle most egyelőre nem fizet, hanem megvárja, míg a kuria dönt özv. Kiss István-nak vele szemben viselt pörében. Ezt az ítéletet általános érdeklődéssel várják jogász körökben, mert nemcsak azért lesz érdekes, mert a Szelle révén sokak által méltatlan gyanúsításoknak kitett kuria fog ítélni a Szelle egyik pörében, hanem mert ez a pör döntő befolyással lesz a csőd további menetére.

Özvegy Kiss Istvánné ugyanis 18.000 koronáért és ennek a tőkének 1878. év óta járó kamatai iránt indított pört Szelle ellen. Ha Szelle megnyeri a pört és csekély, vagy semmiféle összeget nem kell fizetnie, akkor hamarosan kifizeti az elismert követeléseket, a vitásokat pedig letétbe helyezi. Ha pedig elveszítene a pört és meg kell fizetnie a tőkét és ennek éppen oly nagy összegű kamatait, akkor a csőd még sokáig eltarthat, mert ekkora összegeket Szelle most nem tudna kifizetni.

Szellenek van ugyan pénze, de egyrészt az könnlevő követelésekben van és ezeknek a követeléseknek a bizonyítékai Kertész Miksánál, a csődtömeggondnoknál vannak abban a fatális kasszában, másrészt rendkívül óvatosan kell bánnia a fizetésekkel, mert ő maga nevében, mint vagyombukott ember sem pénzt el nem

fogadhat, sem olyat a kezéből ki nem adhat. Az eddig történt fizetések is mind Szelléné Fischer Margit nevében történtek. Tehát Szelle is a legnagyobb feszültséggel várja a kuria ítéletét.

Ha azután a pört megnyeri, két hét alatt vége lesz az egész csődnek.

A hivatalos lap mai száma a Szelle-ügy legújabb aktáját közli. Ez az új akta egy árverési hirdetés, a mely szövege a következő: így hangzik:

15440 ÁRVERÉS 3—1

3645/1901. Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kertész Miksa dr. ügyvéd mint közadós Szelle József tömeggondnokának önkéntes kérelme következtében az aradi kir. törvényszék területén levő, a 424. számú tjkben A + 1. alatt 519. hr. szám alatt felvett ingatlanra az árverést 5880 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1901. évi október hónap 17. napján d. u. 3 órakor az igazságügyi palota I-só emelet 38. számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hónap 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. évi t. c. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1901. évi május hónap 29. napján. Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Azok a hitelezők, kik követeléseiket még július hó 15-ike előtt benyújtották, mindnyájan szeptember hó 5-ére kaptak felszámolási határnapot. Az újabbak még nem kaptak új terminust.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* Relle és a miniszterelnök. Szell Kálmán, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök — mint tudósítók táviratozza — szenzációs tartalmu leiratot intézett ma Pozsony város közönségéhez az ottani pangermán színház miatt. Ellentétben a városi tanács és a színházi bizottság határozatával, megvonta Relle Iván igazgatótól a már erre az évre kiutalt 4000 korona állami szubvenciót, a mit pedig éppen az előbb említett két faktor felterjesztésére helyezett Rellének kilátásba. Az indokolásban kijelenti Szell, hogy azért vonja meg a szubvenciót, mert Relle szerződése ellenében német társulatot és német előadásokat is tart, mi által a magyar nemzeti színházi művészetet súlyosan megkárosította. Pozsony magyarérmű lakossága általános meglepedéssel fogadja ezt az intézkedést, a németek természetesen dühöngenek. Ugy hírlik, hogy Brollich polgármester járt közbe a miniszter e hazafias intézkedésének meghozásába, melyből az is kitetszik, hogy a miniszter nem akarta ugyan érinteni a városnak a színház-kérdésben birt autonóm jogát, de csak oly társulatot hajlandó segíyezni, mely kizárólag magyar. Relle ur talán fog végre valamit tanulni a miniszteri leiratról.

* A vidéki színházak jövője. Nemsokára valamennyi vidéki színház pályázata lejár. Leg-

először a szegedi színház kap új gazdát, miután Krecsányi Ignác a temesvári színháznak lesz igazgatója. Makó Lajos, a volt temesvári igazgató, Debrecenbe készül, és nem alapos remények nélkül. Ebben az esetben Komjáthi János, a debreceni színház igazgatója, kénytelen lesz kisebb színházzal meglegedni, miután a nagyobbakat addig másoknak adják. Az aradi színház egy komoly igazgató jelöltje Zilahy Gyula, aki memorandumban nyújtotta be a színházi bizottságnak munkatervét. Művezetője Polgár Sándor, az ismert komikus lenne. A P. H. értesülése szerint az aradi színházra Szomaházi István, a jeles belletrista is pályázik. A szegedi színház pályázatán, mely a jövő héten, augusztus 1-én jár le, dr. Janovics Jenő, a volt kolozsvári művezető-igazgatónak van kilátásai, miután Bölönyi József, a volt kolozsvári intendáns támogatja és a tulajdonát képző kolozsvári felszerelést is rendelkezésére bocsátja. Az a hír azonban, mintha maga Bölönyi akarná átvenni a színházat intendánsi vezetése mellett, nem felel meg a valóságnak. A többi színház közül Somogyi Károly marad a nagyváradi, Szigligeti színházban, özvegy Tiszay Dezsőné Pécsen, Szendrey Mihály pedig Kassán.

* Tűz a gyulai színházban. Békés-Gyuláról táviratozza tudósítók: Ocskay brigadéros tegnap esti előadásának egy felvonása végén nagy riadalom keletkezett a színház zsufolóság megölt közönség soraiban. A sugólyuk előtti villamos áram két vezetéke összeért és miután a szigetelő elégett, füstgomoly terjedt a nézőtér felé. Az első „tűz” felkiáltásra, mint nyüzsgő hangyaboly riad fel a közönség és sokan tódultak a kijáratok felé. A karzat egy pillanat alatt kiürült. A színpadon játszó Keszler és nyomában a kilépő Krecsányi Ignác direktor harsány hangon nyugalomra hívták fel a közönséget és pedig sikerrel. Az igazgató kijelentette, hogy az előfüggönyt lebocsátja és megvizsgálják a tűz okát. Közben locsolókkal sikerült is a zsarátnokot teljesen eloltani. Néhány perc múlva a függöny ismét felgördült, a közönség újra elfoglalta helyét és zavartalanul folyt az előadás.

Leleplezett gondolatolvasónő.

(Telefon a cipő alatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

Cette francia kikötőváros, a tengeri fürdőjéről ismeretes. Mint minden évben, ez idén is, előkelő közönség sétál a fővenyes parton s lubickol a sós hullámokban, este pedig a hangversenyteremben, vagy a színházban ad egymásnak légyottot.

A minap különösen egy ábrándos szemű szőke miss keltett általános érdeklődést, mert bekötött szemmel a háta mögött lévő táblára írott hosszú számsorokat és bonyolódott számadásokat szédületes gyorsasággal „olvasott” le.

Előadásaira tódultak az emberek és mindenkinek volt valami furfangos összeadási, vagy szorzási feladata, amelylyel megzavarni remélte a bájos gondolatolvasónőt. Ez azonban mindig diadalmasan állta ki a tűzpróbát.

Tegnapra volt a bucsufellépte hirdetve. A fényes terem minden zuga megtelt előkelő hölgyekkel és urakkal, akik zajos tapssal üdvözölték Miss Kitty-t, amint sajátos, álmatag léptekkel közeledett a színpad közepére állított székéhez.

Az előadás megkezdődött. Miss Kitty angol franciaságával pergette le az óriási összegeket, amelyeket háta mögött egy száraz humoru uriember krétázott a fekete táblára.

Egyszerre kellemetlen büz kezdett terjedni. Mint mikor kaucsuk ég. A közönség nyugtalanodni kezdett. Suttogás támadt. Valaki a színpadra mutatott, melynek egy hasadásából vékony füst szívárgott ki.

— Tűz van! — hangzott egyszerre mindenfelől és az emberek hanyatt-homlok rohantak a kijáratok felé.

Ekkor egy színházi alkalmazott rohant a

szinpadra, egy csöbör vízzel leöntötte a deszkákat, azután népies szokimondással így nyugtatta meg a közönséget:

— Hölgyeim és uraim! Nincs baj. Csak a miss villamos vezetőke gyuladt ki . . . már eloltottam.

— Villamos vezető? Micsoda villamos vezető? — kérdezték mindenfelől.

— Azt töltesse megkérdezni! — mondta nevetve a szolgál és az üres csöbörrel elhagyta a szinpadot.

Kiderült a turpisság. Egy hírlapíró felhasználta az általános zűrzavart, a szinpadra ugrott és kikutatta az áruló vezetőket, amely egy a sülyesztőben elhelyezett embertől, a deszkák mentén, a szék lábán föl, a gondolatolvasónő füléhez vezetett és ott pici telefonkagylóban végződött.

Az említett segéd szemmel volt a fekete táblával és megtelefonálta a gondolatolvasónőnek a följegyzett számokat s ha véletlenül nem jól hallotta volna meg azokat, egy másik vezető segítségével a miss cipőtalpán telegrafálta meg az eredményt.

Ez az elmés készülék minden fölösleges fejtöréstől megkímélte az ábrándos szemű szöke miszt, aki abban a kritikus pillanatban szeretett volna a segédje helyére sülyedni a szinpad deszkái alá.

A közönség felháborodással hallgatta a hírlapíró leleplező magyarázatát és meg akarta ostromolni a szinpadot, hogy darabokja tépje az angol kisasszonyt, aki olyan sokáig gunyt üzött hiszékenységgel, de a hírlapíró a valódi franciát jellemző finomsággal figyelmeztette:

— Uraim! Gondolják meg, hogy hölgyet bántalmazni nem illik, még na — gondolatolvasónő is.

Azután utat nyitott a megrémült miss Kitty-nek, aki úgy elpárolgott, mint a kámfor.

A minoriták nagygyűlése.

(Házfőnök és kormánytanácsos választás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

A mai napon folytatták és be is fejezték a magyar minoritarend tartományi nagygyűlését, melyet az idén Aradon tartottak. A délelőtti megejtett választások alkalmával Nits Pált, az eddigi aradi házfőnököt ki az egész város közönsége előtt nagy tiszteletnek örvendő, Szegedre, Supka Béla eddigi kolozsvári házfőnököt pedig, aki az aradi rendháznak több ízben és huzamosabb ideig általánosan kedveit, köztisztelt tagja volt, Aradra választották meg házfőnöknek. Ugyancsak ma határoztak az aradi új katolikus templom felépítése tárgyában is, melyről külön cikkben emlékezünk meg.

A mai gyűlés lefolyásáról tudósítónk az alábbiakban számol be:

A reggel 8 órakor tartott ünnepélyes veni sancte után, amelyet Berényi Gedő kiérdemült provinciális fényes segédlettel celebrált, a kormánytanács tagjai közül néhányan előbb bizalmas értekezletre gyűltek össze, hogy a betöltendő állásokra, u. m.: négy ór, tizenhat házfőnöki és négy időleges kormánytanácsosi állásra a kijelölteket, megtegyék.

A bizalmas jellegű értekezlet befejezése és a jelölések megejtése után ült össze a nagy tanácskozó-teremben az egész definitórium, ahol a szokásos szent-ílélek segítségével hívásával nyitotta meg a gyűlést annak elnöke: Csák Círiák dr. rendfőnök. Szívékre kötötte a kormánytanácsosoknak, hogy tiszta lelkiismerettel, mindenki a legjobb legjobbat meggyőződésével követe adja szavazatát a fontos pozíciók betöltéséhez.

Ezen előzmények után megkezdődött a Szent-Ferencről elnevezett kerület óreinek megválasztása. Jelölve voltak: első helyen Csabay Paulin dr. és Kardos Lambert (Lugos.) Meg-

választott 15 szavazattal 2 ellenében Csabay Paulin dr.

A Szent-Antal órségben: jelölve voltak első helyen Lakatos Ottó nagy-bányai főgimnáziumi hittanár és Fetzler Ferenc szilágy-somlyói gimnáziumi tanár. Megválasztották Lakatos Ottót 13 szavazat-többséggel.

A Szent-Bonaventura órségben jelölve első helyen Kölln Norbert (Szilágy-Somlyó), második helyen Pintér Bekény (Miskolc.) Megválasztották Kölln Norbert egyhangulag.

A Szent-Háromság órségben, melynek rendházai mind Erdélyben fekszenek, jelölve volt első helyen Hassák Vidor közdi-vásárhelyi főgimnáziumi igazgató, második helyen Asbóth Viktor ugyanottani főgimnáziumi hittanár, a ki legutóbb az aradi rendház tagja volt. A választás eredménye itt: Asbóthra esett 11 szavazat, Hassákra pedig 6, s így a kerület őre Asbóth Viktor lett.

A házfőnökök választása a lugosi rendházzal vette kezdetét. Itt újból Pataky Miksát választották meg házfőnöknek. Pancsovára: Musits Anzelmet, a ki eddig a miskolci rendház tagja volt; Aradra: Supka Béla kolozsvári házfőnököt; Nagybanya: Dobroczy Alajost újból; Szegedre: Nits Pál aradi házfőnököt; Nyírbátor: Tamás Marcell újból; Szilágy-Somlyó: Mahalcsik Bonaventura újból; Eger: Tizedes Tóbiás, volt aradi minorita-rendi hitszónok újból; Miskolc: Bajay Amand, a miskolci rendház tagja, a ki most lett első ízben házfőnök; Lőcske: Mátéffy Ipoly újból; Csütörtökhely: Belcsék Kornél újból; Közdi-Vásárhely: Révész Círiák újból; Imreg: Schmidmayer Antal újból; Kolozsvár: Szőke Dániel, volt miskolci házfőnök; Maros-Vásárhely: Tapody Tamás újból; Nagy-Enyed: Deli Ödön újból.

A mai gyűlésen választottak még négy időleges kormánytanácsost. A rendes kormánytanácsosok csak egyszer kerülnek választás alá, azokat Romában erősítik meg s tisztségük végleges, míg az időlegeseket minden tartományi gyűlésen újból választják.

A szent Ferencről elnevezett órség kormánytanácsosává egyhangulag Fehér Alfréd aradi gimnáziumi hittanárt, a Paduai Szent Antal-órségben (székhelye: Szilágy-Somlyó) Schöffler Leót, a Szent Bonaventura órségben (Székhelye: Miskolc) Dassiewicz Eusztach, és végül a Szent-Háromság órségben (Székhelye: Közdi-Vásárhely) Csomortányi Pétert.

A választások befejezése után az elnöklő rendfőnök háromszor egymásután kérdést intézett a kormánytanács tagjaihoz, hogy nincs-e kifogásuk a megválasztottak személye, vagy a választás lefolyása ellen? Eszrevétel hiányában Csák dr. a választást érvényesnek mondta ki és Stadler Albin titkár kihirdette annak eredményét. A rendfőnök erre a régi tanácsosokat és házfőnököket állásuktól felmentette, az ujakat pedig megerősítette. A választás eredményét felsőbb jóváhagyás céljából Romába felterjesztik.

Délben 12 órakor a gyűlés tagjai a referatóriumban társas ebédre gyűltek össze, ahol a szerzetesrend különféle álmásairól Aradra gyűlt tagjai számos felköszöntőt mondtak a rend népszerű főnökére: Csák Círiák dr.-ra. A rendfőnök válaszképpen a rend tagjait elterte s sikert kívánt működésükből, melylyel egyaránt használnak a hazának és az egyháznak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők köre e hó 28-án, csütörtökön este saját helyiségében, rendes választmányi ülést tart. Az ülés egyik fontos tárgya a debreceni kereskedő-egyesületek átirata a vidéki kereskedők országos szervezkedése és a fővárosiak mozgalmától való különválása. A gyűlésre a választmány tagjait ez uton is meghívja Tedeschi Viktor, elnök.

SPORT.

+ Vizi-biciklin Triesztől Poláig. Két Trieszti ember, Zormann és Wander nemrég egy vizi-biciklit találtak fel. Tegnap Triesztből e'indultak evvel a járművel és szerencsésen megérkeztek

Polába. Innen Velencébe akarnak menni. Ez a vizi-bicikli egy hajóforma alkotmány, melyen légcilinderek vannak, hogy a szerkezet el ne merülhessen. Elöl és hátul széles küllőkkel ellátott kerekek vannak, melyeket az alkotmány tetején pedálokkal lehet mozgásba hozni.

Az angol bírák.

(Aktuális összehasonlítás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

A Kormos-ügy legutóbb felszínre vetette a magyar bíróságok helyzetét. A bírók anyagi javadalmazását tartják a legtöbben oknak, hogy ilyesmi meg is történhetik nálunk. Ebből az alkalomból közöljük az angol bírók helyzetét és javadalmazásának leírását. A modern államok közül az általánosan elfogadott vélemény szerint Anglia az, melynek igazságszolgáltatása a legkorrektebb és a hol a legtöbb olyan ítéletet mondják ki, melyeket a józan emberi belátás diktál és nem a törvény egyoldalú paragrafusai.

Angliában a jogi oktatás nincs úgy rendszeresítve, mint nálunk. Ott a jogászok tisztán magántanítóktól is nyerhetnek jogász képesítést. A jogászokat ott nem alkalmazzák minden pályára, mint nálunk. Anglia nagyobb városának polgármesterei nem jogászok, hanem egy-egy évre választott polgárok. Az alsóbbfokú büntető bíróságok bírói szintén nem jogászok, hanem a kerület kitűnőségei, földbirtokosok, gyárosok, lelkészek és legtöbnyire olyan emberek, kik csak Angliában vannak s kiket az angol Independent gentleman néven ismer. Ezek olyan emberek, kiknek vagyonuk van, de semmiféle foglalkozásuk nincs. Az ilyen bírók állása tiszteletbeli és kitüntetés számba megy. Ezek a békebírók, a mennyire tudnak, a törvényszék szerint ítélnék, különben pedig több súlyt fektetnek a „józan emberi ész“-re. Kritikus esetekben Cleoks to the justices nevű tanácsadók vannak. A polgári bíróságoknál még az alsóbbfokuknál is képzett jogászok vannak.

Az igazi bírákat, kiknek jogi képzettségük van, csak öregebb korukban nevezi ki a király. A bírák fizetése az alsóbíróságoknál 30,000 korona, a Superior Judge, a felsőbb bíróságnál 100,000 korona minimumban van megállapítva. Dacára ennek, az angol igazságszolgáltatás kevesebbe kerül, mint a magyar, mert sokkal kevesebb a bíró. Mi lehetetlenségnek találjuk, hogy eltekintve a magistrates és a conti court judges nevű bíraktól, kik körülbelől megfelelnek a mi járásbíráinknak, egész Angliában és Walesban, kivéve Skóciát és Írországot, összesen csak 32 bíró van.

A bírák csekély számának az az oka, hogy az angolok, ha nem is felületesebben, de mindenesetre egyszerűbben és sommasabban szolgáltatják az igazságot, mint nálunk. Így olyan bűnügyeknél is, a melyekben élet és halál fölött ítélnék, az angolok egy bírót elegendőnek tartanak, holott nálunk háromtagu, majd öt és héttagu törvényszék ítél ilyen ügyekben. Az angol felebbezési bíróságok háromtaguak. A legmagasabb fórum a lordok házában egy bizottsága, amelynek tagjai a Ház elnöke, a lordkancellár, aki a legfelsőbb bíró és egyuttal igazságügyminiszter, a három law lord élethosszig a lordok házába meghívott három bíró és minden volt nagy kancellár. Az ország legmagasabb bírása és igazságügyminisztere tehát a legexponáltabb politikus, míg a többiek rendkívül tartózkodnak a politikától.

Ilyképpen az angol igazságszolgáltatásban sok mindenféle csodálatosnak, sőt hihetetlennek

látszik. De még sem lehet tagadni, hogy ez a rendszer a gyakorlatban bevált, sokkal jobban, hogy sem azt egy fölületes leírásnál megvilágíthatnók. Egy angol jogász, aki más államok igazságügyeit is jól ismerte, egy alkalommal, mikor a különféle bírósági szervezetekről volt szó, a következő véleményt mondotta az angol bírósági szerv. zetről:

— Azt akarjuk, hogy egyéni szabadságunkat ne lehessen a teljhatalmu állam gépezetének mindent elnyomó hatalma, vagy egy félig agyonéhezett hivatalnoksereg alakjába öltözött felsőbb hatalmában tartani. A mi felsőbb bírónknak az ország első jogászainak kell lenniök és szellemi fölényvel kell birniök az ügyvédekkel szemben s ezért csak ritka tehetségu embert neveznek ki bírónak. Mindazok azonban, kiknek jogukban van ítéletet mondani, akár az által, hogy vagyoniilag függetlenek, vagy saját szabad tisztességes állásuk vagy megfelelő fizetés által, olyanoknak kell lenniök, hogy fölülte álljanak a mindennapi élet apró gondjainak és bajainak. Ezért tartom az angol népet a legjobban igazgatott népnek.

Ha a magyar bírák is ebben a helyzetben lehetnének, bizony nem történt volna meg az eléggé szomorú aradi botrány sem.

Gallovits bíró — koldus.

(Az elzüllött gavallér tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 24

Ki nem emlékszik a Gallovits Viktor történetére, melylyel annak idején oly sokat foglalkoztak a lapok s a mely váratlanságával úgy megdöbbsentette, érdekességével úgy foglalkoztatta nemcsak Budapest, de az egész ország társadalmát! Gallovits törvényszéki albiró egy szép éjszakán megszökött Budapestről; megszökött, érdekből kötött házassága első éjszakáján, a nagy hozományyal és egy idegen asszonnyal, a kedvesével.

Első pillanatban nehéz volt elhinni, lehetetlen volt megérteni, hogy egy intelligens ember elvessen magától mindent, mindent, a mi az életben szépnek látszik s a mit a sors, mint kevés kedvencének, megadott neki: előkelő családjának szeretetét, szép hivatalát, fiatal feleségét, gondtalan életmódját, ismerőseinek becsülését.

Igy történt. Bűnös könnyelműséggel egyszerre elmetszett minden érzelmi, erkölcsi, társadalmi köteléket, a mi idefűzte és ment a maga útján, először Amerikába. Pénze volt, kedvese vele volt, — egyideig bizonyára vig életet élt.

A pénz elfogyott hamar, vele a mámor. Csak az asszony tartott ki mellette, az nemcsak a bűnben, de a nyomoruságban is hü kísézője maradt.

Semmi biztos hirt nem hallottunk azóta róluk. Beszéltek, hogy orfeumokban játszanak, mesélték, hogy tengeri katasztrófa áldozatai lettek, de mindez bizonytalan mende-monda volt. Azonban most tudunk már a sorsukról valamit.

Szomorú sors! Londonból jön a hír, hogy Gallovitsék az utcára kerültek, utcai nyomorgó alakok, a kiknek egy nagy lap, a World most gyűjt — könyöradományt. Ide jutottak.

A World azt írja róluk: Fort Street, a mi azonos a koldusnak, az utca poráig lezüllött embernek a fogalmával. Koldulni kénytelen a hajdani törvényszéki bíró, az elegáns, a piperkőc hozománytolvaj.

Az aradi új katolikus templom.

(A felépítés kimondása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24

A magyar minorita rendnek tartományi kongregációját ma folytatták az Aradon összegyűlt minorita-rendü kormány-tanácsosok. Ez volt a nagy-gyűlésnek harmadik s ránk aradiakra nézve legérdekesebb napja. Az örök, házfőnökök és kormánytanácsosok választása az egész délelőttet betöltötte, délután pedig a rendtartomány ügyeinek tárgyalása kapcsán határoztak az aradi új katolikus templom felépítése ügyében, amelyben a mai gyűlésen már érdemleges határozatot is hoztak.

Egy bizottságot küldtek ki Csák Czirjék dr. rendfőnök elnöklete alatt, s azt megbízták a templom-építés ügyeinek vezetésével, illetőleg az előkészületek megejtésével úgy a templom, mint a bérház építés költségeinek financirozásával. A bemutatandó tervek elfogadása után az építkezést a tavasszal feltétlenül megkezdik.

A tartományi gyűlés ezen érdekes részletének lefolyása a következő volt:

Délután a rendi ügyek tárgyalásának során felszínre került az aradi új katolikus templom felépítésének kérdése is. A rendfőnök előterjesztése után részletes megvitatás tárgyává tették az ügyet.

Csák Czirjék dr. szükségesnek látja a ma-holnap rozogává való és mindennap, hovatovább kisebbnek bizonyuló templomnak újjáépítését. Egy bizottságot jelöl ki a kormánytanácsból, melynek elnöke Csák dr., tagjai Szőke Dániel (Kolozsvár), Tapody Tamás (Maros-Vásárhely), Pataky Miksa (Lugos) és Nits Pál (Szeged), akikre a rend az építendő templom és bérház költségeinek financirozását ruhazza, s egyben megbizta őket, hogy tervet készítsenek, a vállalkozó bemutatott terveit megbirálás és megbiráltatás alá bocsássák, melynek megtörtéttével kezdetét veendi az építkezés. Ez mindenestre a jövő tavasszal fog megtörténni.

A kormány-tanács örömmel járult hozzá és fogadta el a rendfőnök előterjesztését s egyben kimondta, hogy az amortizációs kölcsön-összegeből a rendháznak mostani bérháza, melyre a konvent összes birtokai le vannak kötve, az Osztrák-magyar bank-nál obligóból a még hátralékos 100.000 forintot kölcsön lefizetése által felszabadíttassék, vagyis konvertáltassék, hogy az új templom építésének költségei fedezhetők legyenek.

A fentiekből látszik, hogy a magyar minorita-rend, amely az egyház és haza érdekeinek előmozdításában mindenkor első helyen állt, hasonlóan gondoskodik hívei minden igényeinek kielégítéséről.

A rendháznak az ország minden részéből összegyűlt vendégei, akik között a tartomány-nak nem egy oszlopos tagja van, részben ma este, részben holnap utaznak el Aradról, egy részük állomás-helyeikre, másik részük pedig nyári vakációjuk megkezdésére.

HIREK.

A Darányi-szobor felirása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24

A Darányi-szobor bizottság ma délután a városházán ülést tartott, melyen a bizottság kiküldött tagjai, Kabdebó János dr. és Vas Sándor dr. beszámoltak debreceni utjukról. A szobor agyag-mintáját a kiküldött albizottság Tóth János szobrász műtermében megtekintette s azon kevés változtatást eszközölve, teljesen

megfelelőnek, élethűnek és az ércebeöntésre elfogadhatónak találta.

A bizottság megállapította ma azt a felirást is, amelyet a szobor talpazatára vésnék be. Ez a szöveg így szól:

Darányi János

1819—1889.

A kiváló orvos és a nemes szívű emberbarát emlékének

Arad város polgársága

1901.

*

A talpazat első oldalát csiszoltatják s erre vésik be a felirást. A haraszi márványból készült talpazat többi oldala recézett lesz s anyagában is mása a budapesti Baross-szobornak.

Az alapozás munkálatait a város közönsége végezteti. A mérnöki hivatal erre vonatkozólag tervezetet készített, amely szerint a földmunkák 50. a beton-munka pedig 150 koronába kerül. A munkálatok Virágh Lajos főmérnök felügyelete alatt készülnek s ahhoz a napokban hozzá is fognak, hogy még e hónapban elkészüljön. Tóth szobrász ugyanis, aki augusztus hó elején már Aradra érkezik, azt kívánja, hogy az alapzat néhány hétig készen álljon, nehogy a 150—160 métermázsas súlyú teher a friss építést megrongálja.

Az agyag-minta elkészültével, miután azt a bizottság akceptálta, a szobrásznak a szerződés értelmében ezer koronát kiutalványoztak.

Pénzért mindent!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 24

A tejjel-mézzel folyó Kánaánban felette nagy értéke van az aprópénznek. Pénzért mindent megvásárolhatunk, mint ezt a legutóbbi napok botrányai bizonyítják. Azé az igazság, azé az ország, aki pénzzel győzi, mint Szelle uram; vagy mint sok más „köztisztelőnek és közbecsülésnek örvendő” polgártársunk. Még ezt a köztisztelőt és közbecsülést is pénzen vásárolják és miért is ne tegyék, ha tehetik? Nem is ő bennök a hiba, hanem azokban, a kik pénzért mindent áruba bocsátanak!

A Kormos—Szelle-ügy piszkos hullámai le sem csendesültek még és ime egy másik ilyen ügy is foglalkoztat már bennünket.

Szesler Dávid komáromi polgári iskolai igazgató ügye ez. A derék tanférfiu fegyelmi ügyét tárgyalta tegnap a fegyelmi bizottság. A vád, melylyel illetik, nem kevesebb, mint hogy pénzért vizsga nélkül bizonyítványokat adott ki. Amilyen épen tetszett. A csupa jeles valamivel drágább, aki elégséges osztályzattal beéri, kevesebbet fizet.

Épületes história, ugyebár? De ez még nem minden. A fegyelmi vád szerint a derék tantérfiu még többet is tett. Egyszerűen meghamisította a bizonyítványokon három tanár nevét.

De azért tanított is. Hogy mit, azt még elgondolni is rettenetes. Lehet, hogy ilyesmit:

— Fiaim, minden mindegy. Csak a pénz a fő, csak az boldogit, csak azt hajszoljátok, azért áldozatok fel mindent. Igen, igen, pénzért mindent! . . .

— Személyi hír. Scharfner János dr. törvényszéki bíró ma kezdte meg 6 heti szabadságidejét, melyet a Lidóban fog eltölteni.

— Lónyay grófné állapota. Lónyay Stefánia grófné állapota már annyira javult, hogy holnap elutazik Magyarországból és három hétig tartó kurára Schweningenbe, onnan pedig Angliába megy. Ősszel a grófi pár a morvaországi Austerlitzbe költözik.

— **Udvari gyász.** Udvari gyászjelentés érkezett Arad megyéhez, mely *Mária Izabella*, Trapani grófnő, mindkét szicília hercegnője és született osztrák hercegnő halálát tudatja. A hercegnőért 12 napi gyászt rendelt el az udvar.

— **Fejérvary Géza** báró honvédelmi miniszter betegségéből már teljesen felépült. Jelenleg utókurán van, honnét csak jubileumi ünnepségeire tér haza, azután megkezdí hivatalos működését s jelen lesz a honvédség őszi nagygyakorlatain is.

— **Az önálló vámterület** kérdésével már komolyan foglalkoznak az osztrák kormánykörökben is. Mint Bécsből táviratozzák, az osztrák kereskedelmi miniszteriumban osztrák és magyar szakemberek bevonásával, a napokban megkezdődnek az értekezések. A nagyfontosságúan kéten dr. *Przibrál* miniszteri osztálytanácsos fog elnökölni. Magyar részről szakértőként részt vesznek *Bisó, Ottlik*, báró *Andreanszky* miniszteri tanácsosok és *Emerling, Marsalkó* osztálytanácsosok.

— **Aljegyzői kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. *Papp Kornél* mária-radnai lakos, ügyvédjelöltet a mária-radnai kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Szapáry Pál gróf automobil utazása.** Nagyszabásu utra készül *Szapáry Pál* gróf automobil kocsiján. A vállalkozó gróf Olaszországot óhajtja bejárni és onnan Oroszországba készül felesége szüleinek meglátogatására.

— **Beszámoló Borossebesen.** *Tagányi Sándor* dr., a jószáshelyi kerület országgyűlési képviselője vasárnap Borossebesen beszámoló beszédet mond. Ugyanakkor bankettet rendeznek a tiszteletére.

— **Az ideai nyár.** Az amerikai hősegről írva, sok lap annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy az amerikai hőség Európára is átjön. De ennek alig van tudományosan indokolt alapja. A két világrészen teljesen elkülönített időjárás területe van és csak rendkívüli eset, ha az egyik világrész időjárásának befolyása van a másik temperatúrájára. Valószínű azonban, hogy Európában is száraz, meleg lesz a nyár következő része. Ennek a prognózisnak előjátékát május hava szolgáltatta, melyben 30 fok celzius volt a legnagyobb meleg. Hasonló hőfok volt 1856-ban (33 fok). 1805-ben (30.6 fok és 1867-től 1870-ig. Ha már májusban ekkora a hőfok akkor a nyár is ebben a hőfokban szokott lefolyni. Azután a tapasztalat mutatja, hogy ha befeszkelte magát a száraz, meleg nyár, akkor az eltart a hűvös idő beálltáig. Azonkívül olyan megfigyelést is tettek, hogy rendszeren 30—40 évi időszak után ismétlődnek a rendkívül meleg nyarak, egy ilyen 40 évi időszak az idén telt le s nem lehetetlen, hogy ez a meteorológiai törvény az idén is igazolást nyer.

— **Uj templom és bérház.** Az aradi új gör. kath. templom építéséről hozott hírünk kiegészítéseképpen megemlítjük, hogy a templom-építéssel kapcsolatban két utcára néző bérház is fog épülni. Ugy a templom mint a bérházak építésével egy budapesti építésszert bízták meg.

— **Szabadságharcosok nyugdíja.** A magyar szabadságharc elaggott hősei, a törvény rendelkezése szerint tudvalevőleg nyugdíj címén bizonyos mérvű segélyezésben részesülnek. A nyugdíjazásra és ellátásra vonatkozó szabályokat most a miniszteriumban átdolgozták s ebből az alkalomból a miniszterelnök leiratot intézett a törvényhatóságokhoz. Ebben a leiratban elmondja a miniszterelnök, hogy különös gondoskodását képezte és képezi az 1848—49. honvédek és azok özvegyeinek állami ellátása s ha az illetők ez időszert, a hitel-tullépés folytán, nagyobb arányu nyugdíjban nem részesíthetők, igyekezete oda irányult: hogy ettől az igazán csekély alamizsnától és inkább erkölcsi elismeréstől senki se essék el, kinek arra jogos igénye van. A miniszterelnök ezután részletesen

közli az átdolgozott szabályzatot. E szerint az ellátás összege következőleg van megállapítva: Tábornok 4000 korona, ezredes 960 korona, alvezredes 816 korona, őrnagy 720 korona, százados 624, főhadnagy 552, hadnagy 504, őrmester 144, tizedes 96, közlegény 72. Ebben az arányban körülbelül tízezer részesülnek ellátásban. A törvényhozás 800.000 koronát engedélyezett erre a célra, azonban minden évben 230.000 korona hitel-tullépés mutatkozik. A miniszterelnök rendeletében, — mely most érkezett le Arad megyéhez és Arad városához, — végül lelkiismeretes figyelmébe ajánlja a natoságoknak, hogy a szabadságharcosok nyugdíjazás iránti kérvényét lehetőleg soronkivül intézzék el s terjeszszék fel illetékes helyre.

— **A függetlenségi párt szervezkedése.** Az aradi függetlenségi polgárok ma délután bizalmas értekezletet tartottak, amelyen a szervezkedés munkáiról tárgyaltak. Alakítottak egy százas és egy 48-as bizottságot, kijelölték az öt kerület elnökeit és előjáróit. végül megtették az előkészületeket a vasárnapi alakulóközgyűlésre.

— **Montecarlóban csálnak.** *Prinetti* olasz ügyvéd szenzációs röpiratot adott ki. Röpiratában azt bizonygatja, hogy Montecarlóban a csalás napirenden van. *A bank csalással kifosztja a játékosokat csalnak és hamisítanak a krupierek is.* Mindezt Prinetti hajlandó bizonyítani kézzelfogható adatokkal. A röpirat érthető szenzációt kelt mindenfelé.

— **Aradi dalárdisták Kassán.** Mindössze három hét választ el bennünket a *kassai* országos dalárünnepélytől, melyen tudvalevőleg harmincnégy dalegylet fog versenyezni *ezernégy-száz* dalossal a babéért. Aradot nemcsak azért érdekli ez az országos ünnepély, mert az utolsó ilyen országos összejövetel Aradon zajlott le, hanem azért is, mert két *aradi* dalárda vesz részt a nemes versenyben. Az *aradi waggongyári dalkör*, amely kitartó szorgalmával, a kebelében egyesített szép férfihangok nagy számával és jeles összetanultságával már néhány év óta mindazok elismerését biztosította magának, akik a dal iránt érdeklődnek, szintén elmegy teljes karával Kassára és erősen versenyez, hogy a díjak egyikét haza hozza és kivívja az *aradi* nevet, mely egykor a régebbi dalárünnepélyeken olyan híres volt. — *Szilágyi* Gyula karmester, akinek vezénylete alatt a dalkör a télen is több ízben fellépett szép sikerekkel, nagy odaadással tanította be a versenykarokat s a derék dalárda lelkesedésével készül utjára, melyhez a városi törvényhatóság támogatását is szerencsés volt kinyerni. Hogy a waggongyári dalkör haladását és eddigi eredményeit az aradi közönségnek bemutassa, *vasárnap* este 8 órakor a *Központi szálloda* kerthelyiségében *dalestélyt* rendez oly célból, hogy az aradi zenekedvelő közönség bírálata alá bocsássa tanulmányának eredményeit. A műsorra fel vannak véve az összes karok, melyeket Kassán elő fognak adni s a dalárda elnöksége szakférfiakból juryt fog felkérni, hogy az egyes darabok előadása fölött bírálatot gyakoroljon, hogy esetleg a hátralevő idő alatt a netalán mutatkozó észrevételeknek megfelelőleg lehessen a szükséges simításokat és csiszolásokat megtenni. A hogy mi ennek a dalestélynek a főpróbáját hallottuk, erre alig lesz szükség s meg vagyunk győződve, hogy a nagy közönség, mely tömegesen fogja meglátogatni a dalestélyt, osztatlan lelkesedésének tapsaival fogja a derék waggongyáriakat kassai utjokra bocsátani.

— **Harc a tüdővész ellen.** *Londonból* táviratozzák: A tüdővész-kongresszus mai nyilvános ülésén *Koch* tanár előadása után hosszabb vita indult meg. *Lister* tanár azt mondta, hogy *Koch* előadása arról, hogy tuberkulotikus mar-

háról a betegség nem vihető át emberre, meg lehetősén meggyőző volt, de ez a pont oly fontos, hogy szükségesnek tartja további tanulmányozását. Azt hiszi, hogy ha a tuberkulózis az emberekről nem vihető át a marhákra, abból még nem következik, hogy a marhák tuberkulózisa sem vihető át az emberekre. Más szónokok szintén a vizsgálódás folytatása mellett nyilatkozott, egyikük pedig állami vizsgálatot kívánt.

— **Mahelka pénztár-kulcsai.** Abban az időben, mikor a városházán *Mahelka* Károly sikasztásait felfedezték, szó volt a pénztár kulcsairól is, amelyeket Mahelka akkor állítólag elvesztett. A pénztárt lakatossal nyitatták ki abban a reményben, hogy a kulcsok majd csak megkerülnek. — A városházán azonban nem győzték megvárni, míg Mahelka a kulcsokat megtalálja, s most ujakat csináltattak. Így fizetett rá a város a Mahelka sikasztásaira.

— **Orvosválasztás Szemlakon.** Az üresedésben volt *szemlaki* községi orvosi állást tegnap töltötték be. Több pályázó közül *Nemecsek* Gyula dr. budapesti kerületi betegsegélyző pénztári orvost választották meg.

— **A képviselőház humoristái.** Hát *Bessenyei* Ferenc is itthagya a t. Házat! Ugy látszik, amióta a parlament megkomolyodott, nem kellnek azok a jókedvű, örökké mosolygó alakok, akik a legszürkébb ülésbe is csaltak néhány futó napsugarat. Nem is szólva *Jókai* Mórról, aki már korábban áthurcolkodott a főrendiházba: csak az utolsó két esztendő alatt hárman tűntek el a t. Ház humoristái közül. A szegény *Beóthy* Aldzsi legalaposabban. Őt vissza se szabad várni: meghalt. De két esztendeje láthatatlan már *Mészény* Lajos is, az ellenzéki humorista. Nagybetegesen feküdt s most is csak annyira szedte össze magát, hogy nyílt levelet írhatott a választóinak. S most az se olyan jókedvű, mint a régi Lulu levelei. Most pedig, az ülészak alkonyán, letette mandátumát *Bessenyei* Ferenc is, mindnyájuk között a legvidámabb, a leganekdótásabb honatyja. Pedig milyen kedvelt alakja volt a Háznak is, még inkább a folyosónak. Mindenre volt egy anekdotája s úgy tudta őket előadni, hogy nincs a világnak az a színésze, aki különben. Minden dialektusnak mestere volt, sirva beszélni pedig még az öreg *Csatár* Zsiga is tanulhatott volna tőle, ha meg nem hal. Ő maga, már mint *Bessenyei*, csak *Kolozsvári Kiss* Istvántól tanult még, a jóízű halasi követet meghallgatta mindig, valahányszor csak beszélt. Ezt sem teszi többé *Bessenyei* Ferenc, legalább egyelőre, letűnik a t. Ház porondjáról s legfőlebb vendégnek állít be olykor a folyosóra. Humoristája pedig most már csak kettő van a t. Háznak: *Mikszáth* Kálmán és *Eötvös* Károly. Ritka vendég mind a kettő, az igaz, de legalább tizenhárompróbás magyar humorista.

— **Szerencsétlenség a királyi palota építésénél.** Ma délelőtt szerencsétlenség történt a budai királyi várpalota átalakítási munkálatainál. A diszes, hatalmas kupola bádogozásánál két munkás lezuhant és súlyosan megsebesült. A szerencsétlenség délelőtt fél kilenc órakor történt. A nagy kupolát most vonják be bádoggal s több bádogos azon dolgozik, hogy a kupola belső részét a bádogot tartó lécekkel ellássa. Ma reggel *Kutner* György 19 éves bádogossegéd és *Reisenberger* Samu 24 éves bádogos foglalatostokták a kupolán. A kupola közepén egy dróton függő-létrára lógott, amelyen a munkások szoktak a kupola tetejére feljárni. Fél 9 órakor a két fiatal ember egyszerre kapaszkodott fel a létrára. A következő pillanatban a létra leszakadt és a két munkás a 8 méternyi magasból a kupola-csarnokba zuhant. Azonnal a mentőket hívták, akik a két szerencsétlenül járt munkást az első segélyben részesítették. *Kutner* Gyula súlyosan sebesült és az új Szent János kórházba vitték. *Reisenberget*, aki könnyebben sebesült, a Peterdy-utca 33. számú

házban levő lakásába szállították. A rendőrség megindította a vizsgálatot és *Groszmann Ignác* pallért, aki a szerencsétlenség idején a munkára felügyelt, kihallgatta. A vizsgálat még nem derítette ki a szerencsétlenség okát, de valószínű, hogy a létra, amely vassodronyon függött, a két ember súlya alatt kikapcsolódott és úgy zuhant le.

— **Tolvaj jegyző.** Egy szebb jövőre hivatott, intelligens külsejű ember elzúllásáról ad hirt margittai tudósítónk. *Urzicsán János* a szép képzettségű, csinos külsejű fiatal ember neve, a ki odáig súlyedt, hogy a tegnapi napon lopásra és csalásra vetemedett s azután megszökött a községből. *Urzicsán János* egy év előtt került Felső-Ábrányra, a hol *Alb János* körjegyzői irodájában működött mint segédjegyző. Eleinte lelkiismeretesen dolgozott, de később elhanyagolta magát. Az ivásra, a lumpolásra adta magát és ez okozta vesztét és végső elzúllását. A gazdája ugyanis, miután belátta, hogy többszöri figyelmeztetése dacára sem akar jó utra térni, elcsapta állásából. *Urzicsán* azután mielőtt eltávozott, emlékül ellopta a körjegyző pecsétjét és egy *Hégető* Ferenc nevére 527 koronára szóló postautalványt. Ezzel aztán bement Margittára és miután az utalványra hamisította a címzett aláírását és rányomta a körjegyzőség pecsétjét, a postautalványt ki akarta magának fizettetni a margittai postahivatalnál. Ott azonban, mivel az aláírást gyanusnak találták, az összeg kifizetését megtagadták. *Urzicsán* látván, hogy a postán hamarosan meggyűlhet a baja, beállított *Farkas Sándor* genyéfei korcsmárhoz, a kinek azt mondta, hogy mivel nem ér rá bemenni Margittára, adjon neki a postautalványra 25 koronát. *Farkas* oda is adta neki a pénzt, a mivel aztán a szélhámós ipse odébb állott. A becsapott vendéglős, a ki a margittai postahivatalnál tudta meg, hogy az utalvány hamisított, jelentést tett az esetről a főszolgabirónak, a ki már el is rendelte a megszökött *Urzicsán* körözletését.

— **Mikor a plébános mulat.** *Latkai József adai* plébános a minap Szabadkán járt, ahol néhány barátja társaságában vidáman töltötte el az estét. Örömeben, hogy bő lesz a szüret, sok bort fogyasztott a társaság és a cigány huzta virradtig. Ekkor azonban hirtelen kijözanodott az adai plébános, aki tárcáját, amelyben ezerhatvan koronája volt, sehol sem találta. Jelentést tett a rendőrségnél, amely megindította a nyomozást. Az eltűnt pénznek nem tudtak nyomára jönni s a plébános vigasztalanul tért vissza adai hivei közé, megfogadva, hogy soha többet cigányzene mellett nem mulat. — Most azután megkerült az elveszett összeg. A mulatozók egyike, egy szabadkai gyógyszerész szolgáltatva vissza a plébános tárcáját azzal, hogy azért vette el tőle, mert nem akarta, hogy a plébános minden pénzét a cigánynak szórja el.

— **A főherceg és a közlegény.** Barátfalu-Féltoronyban szerencsétlenül járt szombaton a katonai gyakorlatozás közben *Strefkovits József* zsámbokrétai születésű tűzerlegény, a ki galopp alkalmával egy kőhalomnak futva, leesett lováról és súlyosabb belső sérülést szenvedett. *Frigyes* főherceg tanuja volt a szerencsétlenségnek, s azonnal elrendelte, hogy a közlegényt ápolásba vegyék, majd saját udvari szalonkocsijában Pozsonyba szállította s a pályaudvarról hintóban kórházba vitette.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Nagy szenzációt keltett Veszprémben az a hír, hogy *Fodor Mihály* dr. veszprémi ügyvéd, a várpalotai takarékpénztár ügyésze, aki a nyár eleje óta Pomázon nyaralt, ott ismeretlen okból öngyilkossá lett. Az ügyvéd, aki családos ember és mindenütt kedvelt egyéniség volt, valami belső bajának gyógykezelése miatt nyaralt Pomázon. Ugy mondják, hogy az a tudat, hogy baja gyógyíthatatlan, kergette a halálba. Öngyilkosságát forgópisztolylyal követte el. Halántékon lőtte magát és szörnyet halt. Holttestét Veszprémbé szállítják.

— **Crispi jobban van.** *Crispi* állapotáról ma reggel a következő orvosi jelentést adták ki: A beteg állapota *állandóan javul*. Az idegrendszer depressziója és a szívgyöngeség kisebb erővel lép fel.

— **A radnai bucsujárás.** A Temesvárról Mária-Radnára indulók nagy nyári bucsujárásnapja ismét elérkezett. Ma kora reggel indulnak a bucsusok a székesegyházból, a hol előbb csendes misét hallgatnak.

— **Ellopott hozomány.** Érdekes bűnügy foglalkoztatja most a budapesti rendőrséget. *Filip Ede* fővárosi tanító feljelentést tett a rendőrségen, hogy a felesége hozományát a vonaton valaki ellopta. *Filip* a nászutazásról tért vissza fiatal feleségével Sárvarról. Az anyósától átvette a hozományt 12 darab százast és 5000 koronáról szóló takarékpénztári könyvet. A pénzt és a könyvet az utazó táskájába tette. A mikor ma megérkeztek és a táskát felnyitották a legnagyobb rémülettel vették észre, hogy a hozomány eltűnt. A dolgot rejtélyessé teszi az, hogy az egész uton egyedül jöttek a vonaton.

— **Tolsztoj állapota.** A legújabb moszkvai hírek szerint *Tolsztoj* gróf tul van minden veszedelmen. Hőmérséklete normális, érverése nyugodt, étvágya jó. A beteg orosz író iránt óriási részvét nyilatkozott meg egész Oroszországban. Az orosz lapok *Tolsztoj* dicsőítésével vannak teli és Moszkvából, Tulából, Kozlova-Zaszjekából kelt táviratokat közölnek *Tolsztoj* egészségi állapotáról. Nemcsak Oroszországban, hanem az egész világon nagy volt a részvét *Tolsztoj* iránt. A nagy orosz hívei abban az arányban szaporodnak, amint tanításának magjai mind távolabb és távolabb eső országokba hullnak. A *Ruszkija Vjedomoszt*i szerint *Tolsztoj*hoz legutóbb Indiából, egy hírneves indus írótól is érkezett egy hosszú levél, amelyben az indus író *Tolsztoj*nak az indusok összes ügyeiről ír, — egyben pedig az ő s a többi indus íróitársai mély hódolatát és rajongását fejezi ki.

— **Rablógyilkosság Pomázon.** A napokban Pomázon meggyilkolták *Schliessel* Antal korcsmárost, a kinek holttestét tegnap egy kutból kifogták. A vizsgálatot az ügyben a szent-endrei főszolgabíró, *Csapó Lénárd* vezette, aki kiderítette, hogy a korcsmáros rablógyilkosságnak esett áldozatul. Tegnap éjszaka már letartóztatták a gyilkosokat. *Schliessel* a saját felesége ölte meg egy *Engler* Ignác nevű pomázi legénynyel. Régóta bűnös viszony volt az asszony és a legény között, s a múlt héten elhatározták, hogy megölik a férjét. Az asszony baltával zuzta szét a férje fejét. Érdekes megemlíteni, hogy a gyilkosok nyomában a megölt siketnéma leánykája vezette a rendőrséget.

— **Halálozás.** *Herold* Antalné szül. Géhl Adél élete 31-ik, boldog házassága 6-ik évében rövid szenvedés után Zsigmondházán elhunyt. Temetése csütörtök délután 6 órakor megy végbe.

— **A nazarénus rabkatoná.** A szegedi kerületi börtön kaszárnyaszerű épületében legszánandóbb lakói a nazarénusok. Ezidőszerint *harminchetten* lakják a Csillagbörtönt. A hadbírók ítélték őket börtönre, mivel nem akarnak fegyvert fogni. A munkaterem hajózatánál mindjárt feltűnik egy nazarénus. Egy szál fekete ember, *Sánta* István a neve, aki a *nyolcadik* évet tölti a börtönben. Első ízben öt évre ítélték el a katonáék. Mikor kitöltötte az öt éves súlyos rabságot, egyenesen a kaszárnyába vitték, a hol megkínálták a fegyverrel. A nazarénus katona nem fogta meg a Manlichert, mire újra három évi börtönre ítélték. Ismét a szegedi kerületi börtönbe került s most tölti a harmadik évet s októberben szabadul. — A szabadulás azonban nem tölti el örömmel.

— **Minek erőstienek el?** — szólott szomorúan. — Hiszen úgy is visszakerülök még két évre. Megkínálnak a fegyverrel.

— **Es két évre kerül vissza?**

— Igen. Már két évre van joguk elítélni. Azután már népfölkelő leszek . . .

— **Krüger gyászban.** Amsterdamból érkezett távirat azt jelenti, hogy amikor *Krüger* elnök megkapta a felesége haláláról szóló gyászszó hírt, keserves zokogásban tört ki és fájdalmasan panaszkodott:

— Oh, én édes Szannám, szegény Szannám! Végtelen jóságos lélek volt. Csak egyszer zördültünk egy kissé össze, az is lakodalmunk után hat hónapra történt.

Az ősz erre megkérte környezetét, hogy hagyják magára. Imázsámolyára térdelt és hosszasan imádkozott. Majd a bibliát vette a kezébe, belemélyedt a szentírás olvasásába. Eközben elnyomta az álom. *Krüger* hozzátartozói attól tartanak, hogy ez a legújabb csapás káros hatással lesz az agg elnök egészségére, a kinek egészségi állapota különben eddig sem volt kielégítő.

— **Tifusz a honvédek közt.** A kolozsvári 21-es honvédeknel, tifuszjárvány lépett fel. Eleinte csak ketten betegedtek meg, tegnap azonban már a *hetedik katonát* szállították a kórházba. Az ágybadóltek részben közemberek, részben altisztek, a kiket a leg gondosabban ápolnak, s különösen betartják velük szemben a szabályszerű, nivatatos óvintézkedéseket. A hét közül kiváltképp négy betegen mutatkoznak veszedelmes szimptomák.

— **Felro bant vasuti épület.** A váci indóházban történt nagy szerencsétlenségről értesít ottani tudósítónk. Tegnap éjjel, amikor már az utolsó vonat a pályaházból kirobogott, eddig még ismeretlen okból óriási robbanás vetette széjjel az acetylén fejlesztő épületet. Az épület körül két munkás foglalatzkodott, kik halálos sebesüléseket szenvedtek.

— **A kivándorlottak levelei.** Sokszor megtörténik, hogy a Magyarországból kivándorolt emberek utleveleiket eladják a kivándorlási ügynököknek, a kik az utleveleket visszaküldik s azután mások is használják. *Szell* Kálmán belügyminiszter most szigorúan utasította a hatóságokat, hogy az ilyen visszaéléseket lehetőleg akadályozzák meg, a kereskedelmi miniszter pedig elrendelte, hogy a kivándorlási ügynököktől származó leveleket szigorúan vizsgálják meg.

— **Példa a vallási türelemről.** A vallási türelem szép példájáról ad hirt *bagaméri* tudósítónk. A minap történt ott, hogy meghalt egy öreg zsidó ember: *Borstein* Ferenc, aki 48 évvel ezelőtt muszka földről jött be Magyarországra és Bagaméron telepedett le. Kezdetben jól ment ugyan a sorsa, de az utóbbi időben, öregségére teljesen elszegényedett. És ime mikor az öregot ravatalra helyezték, a falu mindkét keresztény templomában megszólaltak a harangok. A temetés napján pedig szintén harangzugás közben kísérték el az öregot, kit az egész falu tisztelt és becsült, utolsó útjára.

— **Robbanás egy hajón.** Stockholmból jelentik: A *Lotise* *Adelaine* nevű amerikai háromárbocos hajón történt robbanásnál, mint most konstatálták, *13 ember* vesztette életét, köztük a hajó kapitánya.

— **Rejtélyes holttestet** halászott ki két ember ma reggel *Visegrad* alatt a Dunából. Egy három évesnek látszó gyermek holtteste ez, a mely össze volt kötözve s derekára drót erősítve, melyen egy nehéz tárgy függött. Minden jel oda mutat, hogy a kicsit erőszakkal ölték meg. A nyomozás folyik.

— **A kedélyes villamos.** A szabadkaiak villamos vasutján történt az alábbi eset, a mely a mellett szól, hogy a híres bácskai virtus még a villamos-vezetőből sem veszett ki. *Szeverac* Péter, a kocsis vezetője összeszólalkozott a multkor egy *Horváth* János nevű utassal és a vitatkozás hevében lelökte az utast a gyorsan haladó kocsiról. A kocsiból kidobott utas jelentékeny horzsolást szenvedett arcán és testén. A szabadkai villamos vasuton egyébként nem

szokatlan eset az ilyen. Ott ugyanis így intézik el a nézeteltérés differenciáit a villanyos emberjei.

— **Pénzgyűjtés választási célokra.** Érdekes kis szociálista-írás került a kezeink közé. Az ugynevezett magyarországi szociáldemokrata-párt választási felhívása, mely tüzei a népet a „szociálisták ragyogó piros zászlajának” kitűzésére s a többek közt így szórja menyköveit:

„Ellenségeink a gaz eszközök legpiszkosabbjaival szállnak szembe velünk. Pénzzel, borral, sörrel, pálinkával vesztegetnek és szórják a korrupció átkos gyümölcsöket termő magvait.”

Szép, szép. De nyolc — mond nyolc sorral alább a pénzzel dolgozó burzsoára menyköveket szóró párt-vezetőség imígyen fordul a kedves elvtársakhoz:

„Adjatok tiszta lelkesedétek áldozatkész-ségének soha ki nem apadó forrásából! Adjatok és gyűjtsetek a magyarországi szociáldemokrata-párt választási alapja számára. — Elvtársak! Gyűjtsetek gyorsan fáradhatatlanul, lankadatlan buzgalommal. Áldozatkész munkátok meg fogja teremni gyümölcsöseit.”

Tehát pénz, pénz és pénz kell a szociálista pártvezér uraknak is, hogy mandátumhoz juthassanak. Csak aztán a „tiszta lelkesedés áldozatkész-ségének soha ki nem apadó forrása” hamarosan be ne duguljon!

— **Botrány Kolozsvárott.** A kolozsvári rendőrség botránykrónikáját újabb eset szaporítja. Csak nemrégiben történt, hogy egy ottani urinak egyszerű följelentése alapján a toloncházba hurcolt, most ismét ehhez hasonló eset tartja izgatottságban a kolozsváriakat. Néhány szomszéd-asszony veszekedett egymással. A háztulajdonosnának ez nem tetszett és leüzent az egyik asszonyhoz, hogy hallgasson el, mert megkorbácsolja. Az így megtisztelt asszony sem volt rest és visszauzente, hogy ő meg visszakorba-csolja. A háztulajdonosné ezen annyira felbuzgokodott, hogy rendőrt küldött. A rendőr meg is jelent és be akarta az asszonyt kísélni, ez azonban ellentállt, hivatkozva, hogy adófizető polgár felesége, akinek rendes lakása van és különben is csak idézésre jelenik meg a rendőrségen. A rend éber öre erre azzal válaszolt, hogy torkonragadta az asszonyt, földreterpette, majd kirántotta hüvelyéből kardját és azzal össze-vissza vágta, úgy hogy a szegény áldozat véresen, eszméletlenül terült el az udvar porában. Azután, mint aki a dolgát jól végezte, még egy párszor megrugdosta és azzal eltávozott.

— **A Fehér-Kereszt tánctermének freskói.** A napokban fejezik be a Fehér-Kereszt nagytermében az újrafestési munkálatokat, melyeket *Sehmídt* Lajos aradi jónévű szobafestő vezet kiváló ízléssel és nagy szakértelemmel. A menyezetet gyönyörű kivitelű freskóképek díszítik, melyek mind *Schmidt* festményei. Az oldalfalakat modern friezek választják el a menyezetek bizsutériáitól s aztán berlini minták után festett sablonokban folytatódnak. A terem új festményeivel kellemes hatást tesz a szemlélőre s a téli bálók táncosai már modern és izléses keretben lejtetik a mazurt.

— **Csikai Gyuri** kolozsvári 14 tagból álló cigánybandája napról-napra jobban gyönyörködte a központi szálló tündérbertében a közönséget. Holnap este is nagy hangversenyt rendez.

— **Térzene.** Holnap csütörtök d. u. 6 órától 8 óráig a Baross kioszkban a háziezred zenekara térzenét ad.

— **Nyári idény** cikkek, u. m. utazó kosarak, fürdőtáskák, frotír keztyűk, uszó nadrágok, szatén ingek, gyermek trikók, izzadság elleni harisnyák, sétabotok, logyezők, nyári gyermekjátékszerek, nap-és esőernyők nagy választékban. Mindezen és még számos más cikk *gyári áron alól* is kapható *Porter Vilmos* fiók-üzletében, Aradon, Szabadságtér Vaskapu-épület. Ezen alkalmi bevásárlás minden évő érdekében fekszik.

— **Ujtás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiai tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománpalota.) Telefon 358. Minden vasár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fény-

kép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészi és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— A gyermek jóléte** minden szülőnek és nevelőnek legnagyobb gondját képezi. Ennek előmozdítási és fenntartási módja pedig igen egyszerű — lehetőleg sok mozgás a szabad levegőn és természetes táplálkozás. A táplálkozásnál a mindennapi szükségletek és szokások határoznak. Reggel és délután mindenestre legjobb ital a tej, de nem ritkán elundorodik tőle a gyermek, s állandóan sem viseli el mindég. Ehhez létezik azonban egy egyszerű fenséges pótlék, a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé, a mely erősen készítve s a tejbe adva, kellemesség, mindinkább megfelelő iz, egészségi hatás és erősödés tekintetéből ideális italt képez, nemcsak gyermekeknek, hanem mindenkinek, nevezetesen asszonyoknak, ideg- és gyomorbetegségeknél stb. is, a kiknek csillapító s egyúttal tápláló itala van szükségük. A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávénak ezek az előnyei ma már világszerte ismeretesek. Ez a pótlék a legtöbb családban mint pótlék a bakkávéhoz használják, a melynek káros hatását megszünteti, izét enyhébbé és kellemesebbé teszi. Ezért egyetlen család asztaláról sem szabadna hiányoznia, mert felülmulthatatlan módon magában egyesíti a bakkávé kedvelt izét, a malátának az egészségre nézve oly jótékony hatású tulajdonságaival. A mit egy gondos háziasszony napi szükség-cikkeinél csak megkivánhat, egészséget, jó izt és takarékoságot, mind azt feltalálja a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé használata által.

Repülő Laci-konyhák.

(A legújabb jótékony intézmény.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, július 24.

A külföld nagyobb városaiban székhelylyel bíró magyar kereskedelmi képviselők életképes dologra hívták fel a kereskedelmi miniszter figyelmét. Oroszországban ugyanis a jótékonykorságnak azon formája is divik, hogy utcai vándor konyhákban főznek a szegény nép számára levest és tápláló ételeket s azokat pottom áron a szegény nép között szétesztják. A kereskedelmi miniszter figyelmét megragadta ezen intézmény s a nagyobb magyar városokhoz leiratot intézett. Felhívta őket, hogy a kérdést tanulmányozzák s hogy ha jó ötletre akadnak, hozzák azt tudomására, ilyenmü intézménynek nálunk való meghonosítása céljából.

Természetesen Arad városhoz is leérkezett a miniszteri leirat, mely bőven foglalja a kérdéssel.

Valóban nagy áldás volna a szegénysorsu emberekre, ha néhány krajcárért jótékony meleg ételekhez jutnának. Tekintsük csak a nap-számosok sorsát. Férj s asszony is munkában vannak, ebédre kénytelenek valami szalonnafélével vagy más hideg étellel beérni. A népkonyháknak kevés hasznát veszik, mivel dologban lévén, az esetleg messze levő népkonyhához való elmenésre idejük sincs. — A gyereküket sem küldhetik, mert az is dologban van.

Mennyire jótékony volna most, ily körülmények között az utcákon vándorló étel-konyha melyben pottom áron kapnának tápláló s egészséges ételt.

Érdemes megemlíteni, hogy Varsóban 5000 liter levest osztanak ki naponta ilyen repülő konyhákban.

Legcélszerűbb volna, ha a repülő konyhák szervezését valamelyik országos jótékony egy-letünk venné a kezébe. A pottom árakból is

nagy része a befektetésnek kikerülne s ha ráfizetne is az egyesület, csak jótékony célját teljesítené és pedig nagyon alkalmas és áldásos módon.

Varsóban magánvállalkozó kezeli a repülő népkonyhát: *Karl* Rose s dacára, hogy árai a lehető legcsekélyebbek, valószínűleg nem veszt rajta. Levest 4 filléért husokat s főzelékeket szintén pár filléért árúsítanak s valóban, ha nálunk is sikerülne meghonosítani e rendszerű jótékonykorságot, az a jótékony szellemnek igen nagy diadala volna.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

— **Aratás.** *Pécskáról* írja levelezőnk: A pécskai határban az aratást teljesen befejezték. A cséplés eredményeől szomorúan tapasztaljuk, hogy a tavaszszal mutatkozott szép remények nagyon megcsappantak. A kalászos vetések alig adnak holdankint 4—4 és fél métermázsát, szemre nézve eléggé kielégítő, úgy, hogy az ideai termés félközépnek mondható. A kukorica máig igen szép hozamot ígér, egy-egy száron 2—3, sőt négy cső is mutatkozik, azonban, ha a négy nap óta tartó 33—38 fokos forróságot hamarosan eső nem váltja fel, úgy az összes kapásnövények el fognak pusztulni. A szőlő ez évben ritka dus termést ígér, azonban szintén esőre volna szüksége. A szegény kisebb földmives embert ez év ismét mélyen sújtotta; legtöbbje csak a haszonbért kapta meg fáradtságos munkája után, de vannak sokan, akik még azt sem, miután szorult helyzetükben kénytelenek termésüket már most eladni olcsóért, nem várva be a kedvezőbb magasabb árakat.

— **Amerika termése.** *Washingtonból* jelenti a táviró: A meteorológiai intézet jelentése szerint a középső államokban és a középső szik-lehegység vidékein a mult héten is egyre tartott a nagy hőség. A tengeri-termés kilátásai most kedvezőtlenebbek, mint a mult hét végén. Nebraskában, Kansasban, Oklahomában és Missouriban a korai tengeri tényleg elpusztult; a kései tengeri ezekben az államokban, ha nemsokára beáll az eső, fél termést, vagy annál is kevesebbet ígér. Jowában a helyzet kedvezőbb. Illinois, Indiana, Ohio, Kentucky és Tennessee államokban nagy szükség volna az esőre. Az atlanti államokban őszüi búzában nagy kárt tett a nedvesség. A tavaszi búzával bevetett terület déli részén megkezdődött az aratás. A korai érés következtében a termés rosszabbodott. Az északi részeken kedvezőbb a helyzet.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Huber Lajos, Brünn. — Zsupka Jan, Kremsier. — Will Minna Bécs. — Philipp Sámuel, ruhakereskedő Bécs.

S z e s z ü z l e t.

— Július 24. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslák: 12:80—13:— korona mmázsánként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, július 24.

Magyar aranyjáradék 40/0	118.35
Magyar koronajáradék 40/0	92.80
Magyar arany 41/20/0	120.25
Magyar ezüst 41/20/0	100.—
Magyar keleti vasut	118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	173.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.50
Oszták papírjáradék	98.95
Oszták járadék ezüst	98.80
Oszták járadék arany	118.—
Koronajáradék	95.75
1860-iki államsorsjegyek	139.50
Oszták magyar bankrészvény	1640.—
Magyar hitelbank részvény	637.—
Oszták hitelbank részvény	631.59
Oszták-magyar államvasut	637.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
Német birodalmi márka	117.47
London	239.70

304—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Mittelmann-féle szeszgyár telepen levő magtárhelyiségeknek f. évi július 1-től 3 évre való bérbeadása iránt folyó évi augusztus hó 5-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-árak: 1. Az 1. 2. és 3. sz. 4600 mm. gabonát befogadó magtárra 750 korona. 2. A 4. sz. 6000—7000 mm. gabonát befogadó magtárra 1200 korona. 3. Az 5. sz. 4000—5000 mm. gabonát befogadó magtárra 1000 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1901. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

343/1901. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a honvéd huszár laktanya felépítésével kapcsolatos vízvezetési, szobafestő munkák és fűtőberendezés elvállalása iránt folyó évi július hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1. a vízvezeték elkészítésére 4385 kor. 50 fill. 2. a szobafestő munkákra 827 kor. 3. a fűtési berendezésre 4906 kor. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1901. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

342—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Bondár Lajos által bérelt nagylegelőbéli 11^{304/1100} hold és a 3. számú vasuti órház mellett fekvő mintegy 1 hold földnek f. évi október hó 1-től 1905. évi december 31-ig Bondár Lajos kára és veszélyére való bérbeadása iránt folyó évi július hó 29-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: a nagylegelőbéli 11^{304/1100} hold földre 26 korona 02 fillér holdankénti évi bér. A 3. sz. vasuti órház mellett fekvő 1 hold földre 20 korona évi bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1901. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

M. kir. államv. budapest jobbparti üzletv. 21624—1901. I. szám.

Ajánlati hirdetmény.

Győr állomásunkon levő vízművünk egyik 80 mm. belső átmérővel bíró mintegy 745 méter hosszú, nyomóvezetékének a hozzá tartozó szélkázánokkal és elzáró szelepekkel együtt 150. mm. belső átmérőjű vezetékkel és hozzáillő szélkázánokkal és elzáró szelepekkel való kicserélésére, — a földmunkák kivételével — ezennel pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok alapjául szolgáló tervek, szerződési feltételek, s költségcsúszmák minták vontatási osztályunkban (Külső kerepesi-ut 13. II. em.) szerezhetők meg.

Az ajánlatok f. é. augusztus hó 10-én déli 12 óráig titkárságunkhoz nyújtandók be. Az ajánlatok ivenként 1 koronás, a mellékletek pedig ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva a következő felirással bíró lepecsételt borítékban nyújtandók be: „Ajánlat 21624—901. számhoz, a győri vízmű nyomóvezetékének kicserélése tárgyában.”

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig az ajánlati árral kiszámított összköltségeknek 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban bánatpénz gyanánt gyűjtőpénztárunknál leteendő.

Készpénzben letett bánatpénzek után kamatok nem fizettetnek, ellenben az értékpapirokknak esedékesé váló szelvényei kiadatnak. Az értékpapirok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén jegyzett, 14 napnál nem régebb utolsó árfolyam szerint, de semmi esetre sem névértékén felül fognak számíttatni.

A letétjegy az ajánlathoz nem melléklendő.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

Az alulírott üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson.

Budapesten, 1901. július hó 22-én.

A m. kir. államv. Bpest jobbparti üzletvezetősége.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

HOFFMANN SÁNDOR

divatáruk és szőnyeg-telepe

„A f e c s k é h e z”,

ARAD, Színház-épület.

Sürgönczim: „FECSEKÉHÁZ”.

Városi és megyei telefon szám 10.

Telefon 387. városi és megyei.

BRAUN N. A.

festék és kenczeraktárak

ARADON,

József főherceg-ut 12. és Forray-utca 7.

Ajánl saját gyártmányu olajfesték- és fényezéseket s minden e szakmába vágó cikkeket legjutányosabban,

Pontos és szolid kiszolgálás!

A Braun N. A.-féle 751**Amerikai padlózómanó készítője.**

Ezen padlófényezés szagtalan, mosható és röktön szárad. 1 kgr. 90 kr.

Vidéki rendelések postafordultával.

Egy csoda

Svájcából.

Alulírott cég küld bármilyen állásu egyének postautárvétellel — az üzleti világban eddig még nem létezett —

2 korona 20 fillérért

vámmentesen egy 14 óráig járó

órát 3 évi jótállással.

Ezenkívül minden megrendelő kap ingyen mellékelve egy csinos finom óraláncot. Az esetre, ha az óra meg nem felelne, úgy jogában áll azt más tárgyra kicserélni, vagy a pénztet visszakövetni.

Egyedül kapható a svájci óraügynökságnél

Krakau 8, Postafiók 77. 961

222—1901. végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi és az orosházi kir. járásbíróóság 1900. évi Sp. IV. 1080. és Sp. I. 825. számú végzése következtében dr. Szalay Károly aradi, dr. Neumann Mihály ügyvéd által képviselt Werbos Adám és Fiai aradi és Pless N. orosházi lakos javára Klár Béla újfazekasvarsándi lakos ellen 262 kor. és 82 kor. 87 fill. s jár. erejéig 1901. évi január hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 924 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szobabeli bútorneműek és egyéb tárgyak nyilvános árverésen eladtnak. Ezen árverés Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) budapesti czég javára 73 kor. tőke és jár. iránt is meg fog tartatni. Mely árverésnek a Világosi kir. j.-bíróóság 1900. évi V. 664/2 és V. 667. számú végzése folytán 262 és 82 kor. 87 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi XI/16. és 901. február hó 16. napjától járó 5% kamatai, eddig összesen 264 kor. 65 fill.-ben bírólággal megállapított költségek erejéig Újfazekasvarsándon alperes lakásánál leendő eszközlésére 1901. évi július hó 29. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világos, 1901. júl. 12-én.

Najmányi Béla.

kir. bír. végrehajtó.

986

„Balf kénes iszapfürdő“

Sopron mellett,

a hasonló vasuti állomás közvetlen tözsomszedságában.

Télen és nyáron nyitva.

A gyógyfürdő erdős hegyektől védett gyönyörű völgyben terül el. Pormentes ozondu levegő.

Javalva van: izom és izületi csuz, csuzos hűdések, köszvényes izületi lob, idült izzadmányok, görvélykór, bujakór, idült fémmergezés, az idegek betegségei, a légzőszervek hurutjai, idült bőrbetegségek, serülések és különböző csontbántalmaknál.

Gyógyhatányok: Meleg kénes fürdők. Kénes-vasas lápfürdők, melyek női bajoknál és idült csuznál használnak (a hivatalos vegyelemzés szerint vasoxyd tartalomban 18-szor oly erősek, mint a világhírű Marienbadi moorfürdők.) Villamos kénesvízfürdők. (Dr. Gärtner módszere szerint.) melyek főleg idegbántalmaknál alkalmaztnak rendkívüli sikerrel, villamos fényfürdők elhízás ellen. Szénsavas pezsgőfürdők szív- és idegbajok ellen, dr. Reitter-féle forróleg készülékek. Hidegvízgyógyintézet. Az összes fürdők a mai kornak megfelelően, a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve.

100 ágyra berendezett állandó munkás sanatorium, mely a magas belügyminiszteriumnak 1899. évi november hó 15-éről kelt 117214/VI. számú rendelete értelmében az ország összes törvényhatóságainak, nemkülönben a betegsegélyző pénztárak figyelmébe ajánlatott. A m. kir. államvasutak alkalmazottai ezen sanatoriumba utaltatnak fürdőhasználat céljából. Ezen munkás sanatorium beteget nap 1 frt 08 kr.-ért teljes ellátás, u. m.: étkezés (reggeli, ebéd és vacsora) lakás, takarítás, világítás és a meleg kénes fürdők használatát élvezik.

Ivó kurául a kénes savanyuvízforrások és egy főleg a vese és hólyagbántalmaknál kitűnő gyógyhatásu lithiumos savanyuvízforrás lesz használva, mely utóbbi savanyuvíz 25 üvege (fél liter) 5 koronába kerül.

Bővebb felvilágosítással szolgál: Balf kénes gyógyfürdő igazgatósága, vagy a tulajdonos Med. dr. Wosinski István. Posta, vasuti és telefon állomás a fürdőtelepen. 857

Alulírottnak

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos csengő berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. 656

25—30 waggon

jó minőségű

eladó szénája van.

Az ár iránt értekezhetni lehet alulírottnál szóval vagy levélileg 985

FEJÉR MIKLÓS

Diécs, u. p. Alcsill.

Hidegvízgyógymód15 jegy 6 frt.
1 jegy 0.50 frt.**Villamfényfürdő**

csuz, (rheuma), elhízottság, köszvény ellen. — 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1.25 frt.

Szénsavas fürdő

szívajok, vérszegénység ideggyengeség, meszesvérek. — 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1.50 frt.

Moor fürdő

rheuma, nőbajok. — 15 jegy 18 forint. 1 jegy 1.50 forint.

Svédgyógytorna

görbe hátú és gyenge gyermekeknek. — Meggyezés szerint.

Belégzések

Tüdő- és gégebajok.

Dr. Hecht

281

orvosi intézetében, Zrinyi-utca 3. sz.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitűnő gyógytápszernek bizonyult.

292

Kapható a „Hungária“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszern.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően higitva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palackban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.